

ERDÉLYI

za postala piatita in numerar con orm
robării Dir. Ge. PTT No. 157.912 1934

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre

UNGARIA VII., Erzsébet körút 9—11.

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
IV. évfolyam, 5 (873) szám. * Vasárnap, 1935 január 6

Főmunkatárs:
dr Gyártás Elemér

Orchidea-csokor a nagypolitikában

Ünnepélyes fogadtatással várták Laval és leányát
a római pályaudvaron. — Szombaton délelőtt
megkezdődtek a Palazzo Veneziában a hivatalos
tanácskozások

Párizsból jelentik: Laval, francia külügyminiszter pénteken este 7 óra 5 perckor megérkezett Rómába. Fogadtatására megjelennek a pályaudvaron: Mussolini, Savich külügyi államtitkár, Aloisi báró, Olaszország leszerelési megbízottja, Boncompagni herceg, Róma kormányzója, továbbá a kvirináli és vatikáni francia követek és számos előkelőség.

Pontosan hét óra öt perckor jutott be a különvonat, amely a királyi váróterem ajtaja előtt áll meg. Elsőnek Laval leánya szállt ki, azután a külügyminiszter, Mussolini szívélyesen köszöntötte Laval, leányának pedig Boncompagni herceg Róma városa nevében hatalmas orchidea-csokrot nyújtott át. Ezután az előkelőségek bemutatása következett, majd Laval a Mussolini jobbán elhagyta a pályaudvar. A pályaudvar előtt Mussolini elbucsuzott Lavaltól, aki Chamberun követ kíséretében az Excelsior szállóba hajtatott.

A francia külügyminiszter este a francia nagykövetségen vacsorázott. A hivatalos tanácskozások Laval és Mussolini között szombaton délelőtt kezdődnek el a Palazzo Veneziában.

Afrika és Közép-Európa együtt a tárgyalási asztalon.

(Róma). A legfőbb pontok, amikről szól lesz a tárgyalásokon, a következők:

1. Franciaország és Olaszország meghoszabbiadják tíz évre azt az egyezményt, mely a Tuniszban élő olasz állampolgárok tartózkodási jogára vonatkozik.

2. Franciaország a libiai határon jogot ad Olaszországnak a határjavításra, átengedvén egy részt ebből a területről.

3. Franciaország kész bizonyos engedelményekre Somalia vidékén (Kelet-Afrikában, Abesszinia szomszédságában), s átengedi annak a vasutnak egy részét, mely Djibuti kikötőtől Abesszinia fővárosába vezet.

4. A közép-európai határok biztosítására vonatkozó egyezmény összes aláírói kötelezettséget vállalnak, hogy rendkívüli gyűlésre jönnek össze, mielőtt akármilyen közbelépés történe Ausztria érdekében.

Az utóbbi pontból az következtethető, hogy Olaszország lemondott az Ausztria ügyében való közbelépés kizárólagos jogáról.

Jugoszláv bizalmatlanság a tárgyalások iránt.

Belgrádból jelentik: A jugoszláv sajtó némi bizalmatlansággal viseltetik a Rómában várható eseményekkel szemben.

A laibachi „Slovenec”, a szlovén néppárt lapja, a következő címet adja a római találkozó iránt: „Ki fogja megfizetni ennek a hirtelen fordulatnak költségeit, a kisantant-e, vagy Abesszinia?”

A zágrábi „Novosti” szerint Laval lemondott arról a tervéről, hogy addig nem megy Rómába, amíg az előzetes tárgyalások eredményre nem vezetnek. Jugoszláv politikai körökben hangsúlyozzák, hogy nem sok jót várnak a római tárgyalásoktól.

Az olasz sajtó szerint az európai kérdés főbb irányvonalai már tisztázódtak. — A német sajtó nem mond véleményt

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia szerint ha Laval kijelenti, hogy Franciaország semmi olyat nem hajlandó tenni, ami nem egyeztethető össze a kisantanttal való kapcsolataival, úgy Olaszország baráti kapcsolataira is ugyanezt lehet mondani. A két ország folyamatban levő kötelezettségvállalása nem jelentheti a régebben vállalt kötelezettségek feloldozását. Az olasz-francia közeledés nem lehet más, mint új és igen fontos állomása annak a realpolitikai alapon nyugvó európai együttműködésnek, mely Mussolini politikáját eddig is irányította.

A „Lavoro Fascista” Párizsból kelt értesüléssel közli, hogy Laval nem valami előre elkészített jegyzőkönyv aláírására jött, hanem még előbb sok fontos pontra nézve megegyezésre kell jutni. A Lavoro Fascista szerint az európai kérdések főbb vonalaiban már megoldódtak, csak az afrikai kérdésben maradt néhány vitás tétel. Azonban minden remény megvan hozzá, hogy ezek is megoldódnak.

Bécsből jelentik: A „Reichspost” római tudósítása közli, hogy Laval látogatásának döntő előidézője Mussolini személyes közbelépése volt. Laval a tárgyalási eredmény előzetes biztosítására kívánt határozott ígéretet, mire Mussolini maga telefonált Laválnak, hogy ilyen ígérethez ne kösse magát, hanem látogasson el Rómába, ahol a tárgyalások folya-

mán majd kialakulhat közös álláspontjuk. Laval erre a személyes meghívásra határozta el a római utat.

Berlinből jelentik: A német sajtó nem kíséri senmi megjegyzéssel Laval római útját. A lapok csupán arra szorítkoznak, hogy leközlök azokat a jelentéseket és véleményeket, amiket a francia sajtó ír a külügyminiszter utazásával kapcsolatban.

A magyar kormány sajtóközlést adott ki arról, hogy milyen kilátásai vannak a római találkozás nyomán.

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda beavatott helyen a következő felvilágosítást kapta a magyar kormány felfogásáról a római tanácskozásokkal kapcsolatban:

— Hosszu vajadás után a régóta folyó olasz-francia tanácskozások olyan stádiumba jutottak, hogy sor kerülhetett Laval római útjára. A tárgyalásokról teljesen ellentét és különböző beállítású hírek érkeznek, tehát egyelőre nem lehet róluk tiszta képet alkotni. Annyi azonban máris kétségtelenné látszik, hogy itt is, mint Genfben, két különböző koncepció mérkőzik egymással: egyfelől a status-quohoz ragaszkodó Franciaországé, másfelől az evolúciót hirdető Olaszországé. E két felfogás közt olyan megoldást keresnek, mely mindkét fél barátai által elfogadható. Az

(Függelékünk folytatása a 3. h. oldalon)

A történelmi fordulat

Sokan úgy gondolják, hogy Laval francia külügyminiszter mostani római útja és Mussolinivel való személyes találkozása történelmi fordulót jelent az európai helyzetben. Nemesak a francia és olasz nép közötti ellentéteket fogja áthidalni, ha megegyezhetnek, hanem a két néppel politikai, gazdasági és szellemi vonatkozásban álló többi népekre is kihat ez a megegyezés. Már pedig Európa minden többi népe ott van vagy egyik, vagy másik tárgyalófél között, vagy közvetett vonatkozásában. Még a német is, mely pedig mindkét tárgyalóféllel érdekellentétben áll. De éppen azért talán ránevez a legfontosabb, vajjon az elkövetkező, vagy elkövetkező megegyezés nem fogja-e őt új hatalmi csoportosulás elzártágába helyezni.

Szóval: mindenképpen arról van szó, hogy a mostani római tanácskozásból a népeknek nagyobb megnyugvása állhat elő, vagy esetleg újabb feszültség. Hihető, hogy a Rómában tárgyaló két államférfinak nem becsúgya ez az újabb feszültség, s így ha esetleg más-más kiindulási pontjuk is van az Európa-rendezésre, a végcéljuk mégis csak az, hogy ez a rendezés megtörténjék. Ennek a végcélnak a határozottabb körvonalait, a hozzávetelő lehetőségeket is meglátják, s legalább is elvileg megállapítják. És legalább is ilyen nagy körvonaltu megegyezésre megvan a kilátás. Még az is valószínű, hogy a két állam kölcsönösen megállapítja egymás befolyási területét például a közép-európai kérdésekben, s ilyen munkamegosztással párhuzamos hatalmi erő fog dolgozni a kérdések végleges megoldása végett.

Hogy Laval Rómába utazhatott, annak ez a remélhető kifejlődés, illetve a kifejlődés alapos föltételezése volt a legfőbb oka. Hosszas diplomáciai előkészítés, sok tárgyalás volt, míg ez utazás elkövetkezhetett, s a francia külügyminisztérium álláspontja az volt, hogy az utazásra addig sor nem kerülhet, míg a megegyezésre nincs elég bizonyos kilátás. Viszont a francia külügyminisztérium a saját politikájának nyeresége nélkül semmiesetre se képzelhet el megegyezést. Ennélfogva a mostani római út már kívülről, a további tárgyalások nélkül is azt jelenti, hogy a francia külpolitika a maga szempontjai sikerét máris biztosítva látja, még pedig legalább is olyan mértékben, ami a kölcsönösség arányainak megfelelő. Ha tehát valamilyen kérdésben eddig ellentét volt az olasz és francia politika között, most ez ellentétet legalább is ötven százaléknnyira kiküszöböltnek lehet érezni.

A francia tözsde előlegezte is bizalmát a várható megegyezés iránt. Rohamosan folszaladt a bekés gazdasági fejlődésre váró állam-papírok értéke.

Jellemző tünet ez arra, hogy milyen fordulat következik, ha csakugyan biztos meg-alapozás és megegyezési elindulás lesz a mostani tárgyalások eredménye. Lehet, hogy nem azonnal, nem robbanásszerűen fog ez a fordulat következni, de ha lassan is érlelődik ki, annál alaposabban fog hatni. És mindenüvé a megegyezések, a kiegyenlítések, az ötvenszázalékos kölcsönösségek szükségét fogja elvinni, s mindenütt a megnyugvások, vagy belenyugvások állapotát fogja előidézni. A nagy eszményiségekért havulók, a tisztas rajongók már Páneurópa hajnalsugarainak a pirkadását is látják. Ama Páneurópaét, ahol minden nép elfér a másik kiszorítása nélkül, s mindenki egy közös európai állammak lesz a polgára állam-

ly nemcsak
előidézője. A
t fogyókurák
legújabb or-
Lukács Pál

nyitító
ok

8 lei és portó.

ékből: A nor-
ekrécio. — Az
elhízás létre-
i. — Az elhi-
— A szív és a
különleges ti-
ztőszervek. —
gyünk? — Az
as gyógykeze-
szás módjai.
rek. — Ivóku-
által. — Viz-

ETÁLYABAN
II. No. 5.

tések

almorás

yan jöleikü

o középkorú nő
k vidéke, ki idő-
nő gondozása mel-
aleányi teendőket
Mérésüket fizetés.
wartz Hírlapiroda
u. Minaiy, Jud. Bi-

Lakás

Külön

u. utcai burorozott
iadó. Oradea, Str.
iga 45.

aromszobás

icsón kiadó. Ora-
ur. Mihai Sorbul
es u.) 11.

Kiadó

bbás lakás azonalra.
Bul. Reg. Ferdi-
/a

keresztül olyan
tőket viadukto
lőlt fognak át

polgársági bizonyítvány nélkül és útlevél kényezere nélkül.

A várható változások a kisebbségi népeket is érdekelhetik. Sőt nagy valószínűséggel föltehető, hogy az ötvenszázalékos kiegyezés rendszerére például a Dunavölgyben a kisebbségi kérdés után fog érvényesülni. A kisebbségi népek sorsának kölcsönös biztosítása lesz az a mód, amellyel szomszédok és külpolitikai ellenfelek egymásnak igazat adnak, s ez igazságadással a lelkek mélyén is kibékülnek. Az már aztán más kérdés, vajjon e kialakulásban mennyit nyerhetnek, vagy veszíthetnek maguk a kisebbségi népek? Hiszen ők végtére is nem lesznek tárgyalkodó felek, csak a felek tárgyai.

Egy azonban bizonyos. Az, hogy a meg- egyezések meginduló árama mindenestre elnyugtató sok idegességet és sok izgalmat, mely eddig mérgezte és tüskézte a népek egymásköz- züli viszonyát. Eltűnik tehát az egyes befföl- dek körén belül is a többségi és kisebbségi népek között az ideges feszültségek állapota. És így lehetővé válik, hogy a kisebbségi népek is nyugodtabb magánélethez, zavartalanabb társadalmi fejlődéshez jussanak. Ez a nyugalmi idő lesz alkalmas arra, hogy minden kisebbségi nép a maga összetartásával, kitartó és becsüle- tes munkájával megalapítsa a maga szerényebb életkörülményeit, s abban megtalálja kenyérgondjainak ellátását és szellemi művelődésének egyszerű, magába vonuló, de annál bensőségesebb ki- elégítését. Ez az egyszerűség, s az ebben való hűség meghatározó lesz és tisztelést gerjeszt az ok- nál is, akik a hatalmat gyakorolják. És ez a tisztelést, amit saját élete erkölcsével és jó ki- tartásával egy nép maga szerez magának, az lesz az illető kisebbségi nép — igazi joga.

Elhelyezkedésünk és életünk gyakorlati megnyugvása csak tőlünk és környezetünk erkölcsi belátásától függhet. Az elkövetkező római megegyezés után, vagy annak további fejleményei után, eszerint kell meglátnunk sorsunk útját, s eszerint kell fölkészülnünk a magunk sorsa vitelére. Ha pedig azok a nagy megegyezések meg nem lesznek, akkor — még inkább csak ez lehet az életünk.

Zászlók,

lobogók, miseruha- és zászlóelemek, paszo- mantok, rojtok stb. leg-kevesebb beszerzési iorrasa:

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebbi templomrendező és zászlóészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41. sz.
Alapítási év 1863. Tel. 83-3-44.
71 éves cég.

Utálatos fráter

Írta: Sándor Béla

Az asszonyok nem tudnak megbocsátani. Erzszi asszonyt is alaposan lehütötte ura lel- kendezése.

— Pompás gyerek ez a Sándor! — nyilvá- nitott véleményét Géza, a férj, miközben papu- csával vesződött, hogy teljes kényelemben galler nélkül, házikabátban sülyedhessen el a fotój mélyén és élvezhesse a nap idillikusán szép óráit. A rádió belkan muzsikált.

Ilyenkor Erzszi asszony a másik fotójban olvas vagy kézimunkával foglalatalkodik. Ő maga cigarettázik, újságban, könyvben lapoz. Közben esik egy-egy szó, arról, ami Gézával, ami Erzsziével napközben történt. Az ernvös állólámpa éppen csak keltőjük fejére vet fényt. Erzszi kékes-fekete haja minden mozdul- latnál szinte bevilant Géza szemébe, aki ilyenkor tekintetével gyöngéden megsimogatta asszonya finomvonalu arcát. Így megy ez minden nap újra s újra — hatodik éve már.

Erzszi asszony éppen, hogy elővette a teg- nap kezdett regényt, amikor Géza megjegy- zése utólréte másutt kalandozó gondolatait. Hirtelen válaszolt:

— Sándor? Utálatos fráter!

— No, no. — csillította Géza és hangsu'vo- tása ahogy a két csendesítő szót mo'dia, egy- által védőbeszéd is volt amellet a férfi mel-

MA! HEYMAN SZINKÖR MA!

Josef Scumldt: **Csillag ragyog az égen.**
Ma d. e. 11-kor matinél!

A Magyar Bálon gyül össze ma, vasárnap este Oradea és Bihar megye magyarsága

A vizeskeresztli vásár vasárnap déli 2 óráig van nyitva

Az egyetemi ifjuság tanulmányi se- gélyezésére Bihar vármegye s a város magyar társadalmá évek óta megren- dezi a Magyar Bálot, amelynek műsorán a magyar népet egy-egy jellegzetessé- gét mutatják be. Az első bálon kuruc táncokat, a másodikon nemesi lakodal- mat, a harmadikon népszokásokat, aztán egy régi aratóünnepet mutattak be.

A ma, 6-án, vasárnap este fél 10 óra- kor kezdődő bálon pedig a mézeskalács- szív jegyében rendezett vásár lesz a szín és öt szép ifjú pár bemutatja a híres, régi hajdújátékokat, a Kállal kettőst. Ezenkívül Reményik Sándornak a bálra írt gyö- nyörű versét szavalja el Schilling Olga.

Csűrös Emilia jóvendőmondását előadja Széles András. Laji bá' tréfáival Tompa I'ufi mulattatja a közönséget. Még több érdekes szám után kezdődik meg a tánc a Katolikus Kör gyönyörűen feldíszített nagytermében. A nők nagyrésze szélely szőttesben, vagy kalotaszegi, tárkányi népviseletben jelenik meg a bálon, amely reggelig tart, cigány- és szalonzenekar mellett.

A vizeskeresztli vásárt és népművészeti kiállítást, amelyre három nap óta özön- lik a közönség, ma, vasárnap délelőtti is nyitvatartják és csak délután 2 órakor zárják be.

A vizeskeresztli vásár ételversenyének nyertesel

A vizeskeresztli vásáron óriási tömeg előtt szombaton délelőtti kiállították az ételverseny- re küldött konyha-remekműveket. Az ételeket jelleges levéllel kellett beküldeni. Dr Czifra Kálmán, dr Soós István és Jelinek Géza zsüri- tagok a következő ítéletet hozták: A hűsfele- k-nél két első díjat állapítottak meg. Megnyerte az egyiket a „Fácán” jelige, beküldője: *Nova- meszky Imre* cukrász, a másikat „Jó szívvel” jeligéjű aszpikos libamáj nyerte, beküldője: *Rimanóczy Lászlóné*. A két második díjből egyiket „Egészségetekre!”, beküldője: dr *Lichtenegger Hermanné* és az „Előétel”, bekü- ldője még ismeretlen. A III. díjat „Kicsit ha- rapj, nagyot nyelji” jeligéjű étel nyerte. Bekü- ldője *Bartos Adorján* ny. főszolgabíró neje.

A téztaféléknél I. díjt „Vizeskeresztli vá- sár” jelige nyerte, beküldője *Fischer Erviné*, II. díjat „Befordultam a konyhára” jeligével dr *Markovits Manóné*, a III. díjat „Vizeskeresztli

Vásár Katolikus Kör” jelige nyerte, beküldője még ismeretlen. Külön dicsőretre méltatta a zsüri a „Magyar nőnek születettél, áldd érte sorsodat” jeligés küldeményt, beküldője: is- meretlen; továbbá *Tokár Mária* és *Balatonné Erdélyi Irma* hábróllott; ez a két nő egyik magyar család szakácsnői és saját költségükre vettek részt az ételversenyen.

Betiltották tíz napra az oradeai „Ma- gyar Hírlap”-ot. Az oradeai divízió pa- rancsnoksága 3376—1935. jan. 4-én kelt rende- letével az Oradeán (Nagyváradon) megjelenő „Magyar Hírlap” című napilapot január 7-től kezdődően 10 napra betiltotta, az ostromalla- pot rendelkezéseinek be nem tartása miatt.

Halálozás. Haász József kir. táblabíró 64 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése hét- fón délelőtti lesz a Petru Rares (Péter) utcából. (Veiszlovits).

lett, akit annakidején felesége révén ismert meg s akit szellemességéért, meggyerő, szívé- lyes modoráért megszeretett. De hát az asszo- nyon a sor, hogy beszéljen. Ő törté el a pálcát. Majd szól. Így szokott lenni. Különben is az újságban izgalmas politikai riport volt. Az ellenzék támadta a kormányt. Ugyancsak ritka gyönyörűség ez a mai világban. Géza a kor- mány pártja szavazott, de olvasni csak az el- lenzéki beszédeket szerette.

Erzszi asszony azonban örül a csendnek. Arcából semmi sem látszott. Mélyen a könyv fölé hajlott. Hátának ivbe görbülő vonala a fekete pongyolában álmenei nélkül futott a sötét hajig. Most igazán illet rá, ahogy Géza becézte: doromboló fekete cicá. De a cicá nyitl homloka mögött most zsörtölődő, máltatlan- kodó gondolatok pattogtak. Maga se értette, miért.

— Sándor. Az az utálatos fráter... — mő- ködött a titokzatos szikrafény az asszonyi ar- cában. — Legalább hagyta volna meg az illuziómat... Szoknyabölc... Csirkeforó... Mindig is az volt... De hogy akkor is... Ve- lem is...

Sándor körül kavarogtak az el nem hang- zó asszonyos félgondolatok. A gyérülő haju öbökíju körül, aki még ma is a bálókat járja és aki valamikor régen hét vagy nyolc eszre- deje, egy bálú éjszakán minden szellemességét, hódolatát Erzszi elé rakta. Azután egy-két zsúr. Néhány kurta séta: angol tanárnőtől hazáig. Közben lelkes nagy és szép szavak, amelyeket

Erzszi látszólag hitetlenkedve fogadott, de be- felé kinosként raktározott el.

Talán egyszer, egyszer néhány pillanattal tovább maradt Erzszi kesztyűs keze Sándoré- ban, akinek a csókja odaszégett a csuklója fölé a kesztyű és a kabát között. Igen, akkor besza- ladt, de még fél óra múlva is riadtan kapott a csuklójához, mintha bizsergett, motoszkált volna rajta valami jóleső puha melegség. De jött Géza. Eltűnt mindenki más. Igazi szere- lem, igazi boldogság.

Délután Sándor velük volt. Ugratták, miért nem nőstül:

— Tragikus sorsu ember vagyok — s valami különösen komoly, őszinte színben játszott a hangja. — Ahányszor megtetszett egy lány, mindig akadt egy másik, aki meg- tántorított. Hónapokig, sokszor évekig senki se tetszett, azután megint egyszerre kettő. De mindig így volt. És én szerettem volna egybe- gyurni őket, hogy végre kiköthessenek boldogan valahol.

Erzszi fülét megütötte ez a nagy társasá- gan elhangzott vallomás. Emlékebe tödultak a régi nagy szavak. Egyszeriben izgatta a kétely: hát akkor is? Ugy érezte, valami orvtámadás érte. Meglopták, megrabolták. Értéktől fosztót- ták meg. Nem tudta volna megfogalmazni, de valahogyan úgy gondolkodott, mint a keres- kedő, annál értékesebb valami, minél többen akarják megszerezni.

Nem állhatta meg, amikor búcsúzásnál

Aki
nem kü
Kais

Képv

Man

Ma

az

Bucur

ták, hog

most má

niu új pár

ókirályság

sőre a vo

csosnyba)

Madge

tolja, hog

minemü

párt fötti

sége által

dacinba

Francia

Német

közö

Párizs

a kamara

előadója,

kes cikkb

máival. A

cának és

dolgozato

E merény

hatja, hog

elintézve

problémá

Nem

— hogy

gazdasági

tikailag F

sági érde

csak úgy

tant-állam

zik gazda

egy perc

dezza Sár

— En

— Le

bők sima

asszony l

— M

tetszett m

— Ö

— Ig

— Te

— U

Erzszi, de

végigmér

lanul, kez

nyult felé

— Te

merülve

az újság.

jó a fehé

Erzszi

ami zaj

Néhány p

Aki gyermekét szereti,
nem küldi iskolába, vagy játszani, ha nincs nála
Kaiser-féle mell-karamella

a „3 fenyő” védjeggyel.

Plakát jelzi az elárultó helyeket.
Képviselet: „Pharmag”, Droguerie engros, Brasov.

Maniu új pártot alakít?

Madgearu vendégségben az erdélyi pártvezérnél

Bucuresti. Sajat tud. A lapok azt a hirt hozták, hogy Maniu és a nemzeti-parasztpárt között most már végleges szakításra kerül a sor és Maniu új pártot alakít, amelynek Madgearu lesz az okiráltsági zászlóvivője és aminek előkészítésére a volt pénzügyminiszter Badacsinba (Badacsonya) utazik.

Madgearu a lapokhoz intézett levelében cáfolja, hogy az okiráltságbeli szervezetekben bármilyen mozgalom indult volna meg. Ő, mint a párt főtitkára, kizárólag a párt központi vezetősége által jóváhagyott irányban működhetik. Badacsinba (Badacsonya) pedig vadászatra megy.

Francia külpolitikus érdekes cikke Németország és a dunai államok közötti gazdasági egymásrautaltságról

Párizsból jelentik: Ernest Peset képviselő, a kamara külügyi bizottságának középeurópai előadója, egy előkelő párizsi folyóiratban érdekes cikkben foglalkozik Közép-Európa problémáival. Azt írja, hogy Sándor királynak, Duciának és Dollfusnak meggyilkolása megmondóközlő tünete a középeurópai helyzetnek. E merénylet kirobbanása óta senki sem tagadhatja, hogy a jugoszláv egység kérdése nincs elintézve. Nem lehet diktatúrával megoldani a problémákat.

Nem szabad elfelejteni — folytatja a cikk, — hogy Jugoszláviát és a többi dunai államot gazdasági érdekek Németországhoz fűzik. Politikailag Franciaországhoz kapcsolódott, gazdasági érdekei Németországhoz fűzik. A válságot csak úgy lehetne megakadályozni, ha a kisanant-államok összefognak és együttesen rendezik gazdasági kérdéseiket Németországgal.

egy percre egyedül maradtak, meg ne kérdezze Sándortól:

— Emlékszik, amikor nekem udvarolt?
— Lehet magát elfelejteni? — hódolt a bók sima semmitmondásával Sándor, de Erzszi asszony leintette.

— Mondja, akkor... akkor... más is tetszett magának?

— Őszinte választ akar?

— Igen.

— Tehát: — igen.

— Utálatos fráter — akarta mondani Erzszi, de ehelyett csak villámló szemekkel végigmérte Sándort, aki ott maradt tanácstalanul, keze hiába kapott az üres levegőbe, nem nyult feléje búcsúzásra Erzszi keze.

— Te, Erzszi, — szólalt meg az újságba merülve Géza. — Pulyka-krach van, azt írja az újság. Olcsón lehetne venni. Tudod, milyen jó a fehér hús.

Erzszi nem felelt. A szomszéd szobából valami zaj hallatszott. Erzszi hirtelen felugrott. Néhány perc múlva visszatért. Boldog mosoly sugárzott az arcán. Nyomuk se volt az eddigi gondolatoknak, az utálatos fráternek, a hét év után is sajnó nő húságának. Az asszony, nem pedig a nő jött vissza a meghitt világlású szobába. Zajtalan léptekkel odatelepedett Géza fotójára és miközben csendes ujjakkal simogatta férje haját, a szeretet meleg melódijával mondta:

— Kitararódt az Ücsike.

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

osztrák függetlenség biztosításának formulája abban áll, hogy az aláírók be nem avatkoznak egymás belügyeibe, tartózkodnak a másik állam ellen irányuló felforgató propagandától, valamint ilyenek támogatásától. Az osztrák függetlenség garantálása helytelen kifejezés. Auszria nem kérte — és szuverenitási jogával ez nem is fér össze, — hogy területi állományát, állami létét más államok garantálják. Auszria csak a külső beavatkozás veszedelemét kívánja elhárítani. Magyarországnak, amelynek politikai célkitűzései mindig békésesek voltak és soha más állam rendjének erőszakos felforgatására nem tört, semmi oka arra, hogy aggodalommal figyelje a római tárgyalásokat. Megelégedéssel üdvözljük a római tanácskozást és a várható megegyezést.

Simon angol külügyminiszter a háttérben.

Rómából jelentik: Simon angol külügyminiszter, hír szerint, Monte-Carlóba érkezett. Hogy itt érintkezésbe lépett-e olasz hivatalos körekkkel, arról semmi hír nem érkezett.

A szombat délelőtti tanácskozások. Laval vendégségben az olasz királynál.

Rómából jelentik: Laval francia külügyminiszter szombaton délelőtt 9 órakor telte meg

Diana

Toll, tinta a betűt írja
DIANA az élet írja!

első látogatását Mussolininél a Palazzo Veneziaában. A látogatás csak tisztelegés volt. Innen Laval a külügyminisztériumba ment, ahol az első megbeszélésre ültek össze. Ezután a királynál volt kihallgatáson, aki vendégül látta villásreggelin.

Délután 3 órakor Laval megkoszorúta a Pantheonban lévő királysírokat s az ismeretlen katona sírját. Este fél 8 órakor a római francia kolónia tagjait fogadja, 9 órakor Mussolini ad vacsorát tiszteletére. Utána ünnepélyes fogadás lesz.

A kereskedelmi miniszter rádióbeszédben szólott a kivitel nagyobb lehetőségéről

Biztatta a földművelőket a több és jobbminőségű termelésre

Manolescu-Strunga, ipar és kereskedelmi miniszter tegnap este rádióbeszédet tartott, amelyben tanácsokkal szolgált a földműveseknek, iparosoknak és kereskedőknek.

Kifejtette mindenekelőtt, hogy Románia kizárólag a külkereskedelem hozadékából tudja fizetni a behozatalt, s ehhez szükséges, hogy a nemzeti termelés minden ágában fokozott tevékenységet fejtsünk ki és minőségileg jobb árut állítsunk elő, mint eddig. Az elmúlt évben a mezőgazdasági termelés annyira nem volt kielégítő, leginkább az időjárás mostohasága következtében, hogy az előállítás költségeket is alig fedezte.

— Az új esztendő kedvezőbb előjelek között kezdjük meg. Meggyőződésem, — mondotta Manolescu — hogy a tavalyinál sokkal nagyobb mennyiségű termelvényeket fogunk átjuttatni az idén a határon.

— Kérem a termelőket, — folytatta az ipar és kereskedelmi miniszter, hogy

fokozott munkájukkal járuljanak hozzá a többtermeléshez s azt kell termelnünk, amit árul a külföld kereskedelme is. Gabonán kívül számos más mezőgazdasági terméket kérnek tőlünk, különösen olajtartalmu magvakat. Hasonlóképpen fokozni kell az élőállat és húskivitelünket. Ehhez nagymértékben kell fejlesztenünk az állattenyésztést.

— *Vannak országok*, — mondotta a miniszter, — *ahova a megállapított kontingens se tudtuk szállítani*, mert hiányzott a megfelelő minőségű állat, így például a hizott disznó. Hasonlóképpen növelni kell a termelést a szárnyas, a tojás, a gyümölcs, a sajttermékek s más hasonló dolgokban. Ha a kiviteli lehetőségeket növeljük, anélkül, hogy a belföldi termelést fokoznánk, az árak túlzott emelését idézzük elő, ami nagy kárára volna a fogyasztóközönségnek.

— Így tehát minden termelőnek kötelessége, hogy teljes erővel belefeküdjék a munkába.

— Különös szomorúság volt számomra a tapasztalat, hogy mezőgazdasági termelvényeink mélyen alatta állanak minőség tekintetében más országok termelvényeinek. Ennek a szegénynek véget kell vetni.

A miniszter ezután az ipari termelőkhöz

fordult és hangsúlyozva az ipar fontosságát, szükségesnek jelentette ki, hogy a nagyipar vezetői ne húzzanak nagyobb hasznot, mint amennyi a mai nehéz időkben megengedhető. Végül elismerte, hogy a kereskedelem nehéz helyzetben van, de az ország érdekében minden áldozatot meg kell hozni.

Rheumát

biztosan gyógy

Csináljon egy teljes Togonal-kurát!

A Togonal-tabletta a húgysavak oldása által mérgeket távolít el a testből.

Hasonló biztos hatásu a Togonal-tabletta

Csúz * Idegszába * Spanyolnátha és mindennemű főfájás esetén.

A Togonal biztos gyógyulást jelent.

Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.- és 130.-

A Togonal-tabletta svájci készítmény.

A Tarzán-regény valóca vált

Teljesen elvadult fehér embert találtak
Ujgineán az embercálló majmak között

Hátsóindiából érkezik a megdöbbentő hír, hogy Ujginea szigetének egy kevésbé ismert partvidékén, az egykori német gyarmat őserdeiben, magányosan élő, szinte állati nivóra süllyedt torzonborz Robinzont talált egy angol expedíció. Az embercivők szigetének ez a része különös veszedelemeket rejt végtelen mocsarokkal és vadonjaiban egészen primitív életet élő bennszülött törzseivel, amelyek ma sem vélik meg az emberhúst és következetes vadsággal semmisítik meg a közékük tévedt fehér embereket.

Annál érdekesebb az a körülmény, hogy ezen a teljesen vad, szinte megközelíthetetlen területen a merész kutatók, akik kőolajforrásokat kerestek, petróleum helyett igazi Tarzánt találtak, el is fogták és Tarzán már útban van Európa felé.

A Hilcock-expedíció két heti bolyongás után Ujginea úgynevezett „Gazdátlan Sarká”-ba érkezett. Vad, égbenyuló hegyek tövén, hatalmas mocsarak lehelik a betegségekkel teli gázokat és irdatlan, áthatolhatatlan őserdő terülnek el ott. A népes expedíció nagynehezen keresztülvágta magát egy ilyen dzsungelen, amelyben kígyók és egyéb mérges hüllők nyüzsgöltek. Napok óta az volt a meggyőződésük, hogy valaki követi őket. Bármennyire óvatosak voltak is, éjszakai táborozás idején mindig elfünt valami a táborból, vagy az ismeretlen látogató magukat a sátrakat tisztelte meg látogatásával s nem is egyszer ártalmatlanná tette a

kiállított öröket is.

Napközben a legváratlanabb helyekről, rendszerint a vadon óriásfáinak koronái közül felharsant valami harsány üvöltés. Többször megpillantottak a fák lombjai között egy sebesen tovasuhanó fehér foltot. Könnyen elejthették volna a makacs és valami különleges majomnak tartott valakit, akinek a megjelenése leírhatatlan pánikot idézett elő a bennszülött teherhordók között. De mivel a különös állatot elevenen akarták elfogni, elhatározták, hogy nem lövik le, hanem valamiképpen kelepcebé csalják.

Napokon át tartó cselvetések teljesen hiábavalóknak bizonyultak. Az ismertlen állat hihetetlen könnyedséggel és ravaszkodással játszotta ki a legkörülmönfontabb csapdákat is. Végre aztán egy éjjelen mégis csak sikerült ártalmatlanná tenni az expedíció kitaró követőjét és zavaróját. A kígyók elfogására használt terjedelmes hálót feszítették ki a ravasz kutatók a sátrak körül és kettőzött éberséggel ügyeltek minden legapróbb neszre.

A kérdéses éjszakán egyszerre harsány bömbölés és panaszos jajgatás jelezte, hogy a már szinte kalasztrófát előidézett látogató betévedt a kígyóhálóba, amelyek aztán egy elms rugószerkezet segítségével csapdába ejtették a szerencsétlent. A kígyóvadászok szokása szerint a hálóban rugdalozó valakit a hálóval együtt lecövekelték és hajnalban nekiláttak, hogy kerebbe helyezték a vadat.

Nem vadállat, hanem — ember!

Lövésre szegzett fegyverekkel közelítették meg a vadul hempergő, össze-vissza bogozott hálót, amelynek szétszakíthatatlan közepében ott fetrengett a királyi vad! A kutatók legnagyobb megdöbbenésére a „vad” emberi hangokat hallatott s alaposan elgyengült a hálók belsőjében elhelyezett tüskék szurkálása következtében. Így tehát néhány harapás és ökölcsapás árán elfogták Ujginea Tarzánját, akiben általános csodálkozásra jól fejlett, harminc-harmincöt esztendő, teljesen ruhátlan, fehérbőrű embert ismertek fel!

Az illető hosszú évek óta kóborolhatott az irdatlan vadonban, mert néhány angol szó kivételével még beszélni is elfelejtett. A fiatal ember még elgyöngült állapotában is rendkívüli erőt fejtett ki. Testét számtalan sebhely ékteleníti, ami azt bizonyítja, hogy gyakran kellett kemény harcokat vívnia a vadon állataival, talán emberi lakosságával is. Az emberből mindössze annyi maradt a szerencsétlenben, hogy a talpán háncsból font védőket viselt, haját pedig csigák és kagylókészültekből készült szorító rögzítette bikaerős nyakára.

Egyetlen fegyvere az a bunkósbot volt, melynek tizenkétfontos végén száradt vér és egyéb, harcokból fennmaradt állati szőrök tarkállottak. Az expedíció tagjai tanácstalanul álltak a lelettel szemben, ezalatt pedig a fiatal ember felfalt mindent, ami a keze ügyébe jutott. Víz ellenben semmi áron nem akart inni. Ugy látszik, keserves tapasztalatokat szerzett a mocsarakban, ahol valószínűleg olyan táplálékot szerzett be, amely megfelelő mennyiségű vizet is tartalmazott.

A kutatótársaság rögtön sarkonfordult és elindult visszafelé valóban királyi foglyával. A vadon királya az első napokban tombolva igyekezett szabadulni, de később vágtalanul heves könnyezésbe fogott. Tarzán sírt! Az emberi lélek első pislogó megnyilvánulását látták ebben

a társai, akik jöszóval és különösen jó falatokkal csakhamar magukhoz édesgették az ismeretlen erdőlakót, úgyhogy mire a tengerpartra érkeztek, Tarzán annyira megszélesült, hogy jelekkel már érintkezni is tudott a kutatókkal.

Kicsoda?

Az elfogottat mindenekelőtt a Fülöp-szigeteken levő Mindanao-ba szállították s ott helyezték el gondos őrizet alatt. Közben lázas nyomozás indult annak megállapítására: milyen expedíciók tűntek el nyomtalanul a legutóbbi húsz esztendő folyamán Ujginea isme-

Az

„EUROPA”

utazási irodák
útján
megismerheti

ROMÁNIA

téli fürdő és sporthelyeit

Egy téli kura frissítő hatása
telér egy nyári üdüléssel

Az «Európa» olcsó téli kura naplárjai:

Herculesfürdő	Lei 200.—
Tuşnad	„ 200.—
Sinaia	„ 200.—
Vatra-Dornei	„ 200.—
Cyilcoş	„ 160-200.—
Félix	„ 160.—
Puspökfürdő	„ 140.—

Kérjen ingyenes felvilágosítást és utiterveket az

„Európa” irodáktól
vagy kiadóhivatalunktól.

retlen vadonjában? Kétségtelennek látszik ugyanis, hogy a fiatal ember csakis így kerülhetett szörnyű magányába s az is valószínű, hogy egészen fiatal éveiben vette be magát az erdőbe.

A nyomozás az 1914-ben eltűnt Hubbart-féle expedíció körül szűkül össze napról-napra, mert kiderült, hogy ez a társaság vitt magával három tíz-tizenkésztendőes gyermekét is azzal a céllal, hogy Hubbart a családjával együtt letelepszik Ujgineában és ott is marad. Mindez azonban csak feltevés. A közeli idők fogják megállapítani, ki lehet s hány esztendő Ujginea Tarzánja s hogyan került a vadonba, ahonnan oly nehezen sikerült kiragadni őt.

Farkas István.

Ön

4 1/2%-os 1934. évi országfejlesztési kölcsönkötvényének
előnyös felhasználásával

gondoskodhatik családjáról,

anélkül, hogy kölcsönkötvényéről és az abból eredő
jogokról lemondana.

Készpénzfizetés nélkül,

csupán a kölcsönkötvények a hozzáadéka ellenében

életbiztosítást köthet

nálunk. Kérjen ezen teljesen újszerű módozatról sürgősen
díjmentes és kötelezettség nélküli tájékoztatót a

PHÖNIX Életbiztosító Társaságtól.

Vezérügynökség Oradeán:
Str. Gen. Mosoiu 2.

Telefon: 7-57. sz.

Jugoszláviában nem lesz új országos költségvetés

Azonban három új minisztériumot szerveznek

Belgrádból jelentik: Hír szerint a kormány három új minisztériumot tervez. Ezenkívül az a szándéka a kormánynak, hogy az 1935—36. évi költségvetést nem tárgyalja a szkupstinában, hanem a kormányzótanácsal meghosszabbítja egy évvel a folyó költségvetés érvényét.

Az angolok új tevékenységbe lendültek a világbéke érdekében

Eden lord szerint technikai lehetőség egy új háború

Londonból jelentik: Hír szerint Henderson össze akarja hívni a leszerelési konferenciát. Erre vonatkozólag a leszerelés tárgyában tanácskozni fog az egyes hatalmak képviselőivel. Henderson pénteken Simon külügyminiszterrel tárgyalt ebben az ügyben. Az angol kormány nagy súlyt helyez a kérdésre és fel akarja vetni a fegyvergyártás és fegyverkereskedelem ellenőrzését. Az erre vonatkozó terv még messzebbmenő intézkedéseket fog tartalmazni, mint az a tervezet, amelyet Roosevelt készített annakidején.

Londonból jelentik: Eden lord, angol főpécsetőr New-Castleben előadást tartott 1935 külpolitikai kilátásairól. Érdekes adatok felsorakoztatásával kifejtette, hogy háború semmi esetre sem lehet, mert maga a technikai túlfokozottság is ezt megakadályozza. Az emberiség tisztában van azzal, hogy egy új háború a győzöket és legyőzötteket egyaránt elpusztítaná.

Rökk Marika színésznő balesete. Budapestről jelentik: Rökk Marikát, az smert budapesti színésznőt szombatra virradó hajnali 3 órakor szülői az Új Szent János kórházba szállították, mert jobb csuklóján egy üveggel felvágta az ereket. A színésznő 5 cm. hosszú sebét a kórházban bevarrták. A szülők kielégítőnek találják állapotát s azt remélik, hogy este fel is léphet. Az orvos szerint nem öngyilkossági kísérlet, hanem baleset történt s a vágás üvegszilánkoktól származik. Az üveg az ereket átvágta, de az inszalakat nem sebezte meg.

Míg a kereskedő ebédelt, kifosztották a lakását. Simleul-Silvaniei (Szilágy-somlyó). Saját tud. Vakmerő betörés történt pénteken délután özv. Stern Adolfné divatáru kereskedő lakásán. A család tagjai az üzleiben voltak s a szolgálóleány az ebédet is oda vitte. Ez idő alatt a lakás felügyelet nélkül maradt. Közben a veranda üveges ablakát eddig ismeretlen tettes benyomta, behatolt a gazdagon berendezett lakásba s az összes ezüstneműket összeszedte és elvitte. Érdekes, hogy az ugyanazon udvaron lakó másik család tagjai semmit sem vettek észre a fényes nappal lejátszódtól betörésből. A rendőrség most megkezdte a nyomozást, amit nagyban megkönnyített az a körülmény, hogy **Éliás József** ékszerészhez egy parasztleány állított be s egy ezüst evőeszközt ajánlott megvételre. A kereskedő, hogy a lányt törbeesalja, 100 lei előleget adott s azt mondta, hogy a többi nála lévő ezüstöt is megveszi. A leány el is ment azzal, hogy elhozza azokat is. De azóta sem jött vissza. A rendőrség nyomában van a tettesnek. A szülők Kárárselek sárlaj-(szilágy)-megyei községbe vezették.

APOLLÓ-TOZGÓ

Angol házasság

Extra sláger! Extra sláger!

Főszerepben: **Renata Müller**
Adela Sandrock
Adolf Wohlbrück
Georg Alexander.

Zenés vigát k.

- 6 válogatott illat: Rose, Lavande, Oeillet, Lilas, Bouquet, Eau de Cologne,
- ideális alak, könnyen kezelhető,
- a modern illatszerészet mesterműve.

Az amerikai törvényhozó kongresszust nagyszabású üzenettel nyitotta meg Roosevelt elnök

Az otthon biztonságának megvalósítását kormányzati főcéljának mondotta

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnöki üzenete nyitotta meg a kongresszus pénteken kezdődött 74-ik ülését. Amikor az ülés megnyitása előtt Roosevelt gépkocsija megállt, a rendőrök letartóztatták és elvezettek egy embert, aki a gépkocsi közelébe furakodott. Az egyik rendőr magyarázatul kijelentette, hogy a letartóztatott egyen kommunista volt.

Roosevelt üzenetében hangoztatta, hogy kormányának főcélja egy új társadalmi rend megvalósítása a következő három biztonsági

pont alapján: 1. A megélhetés biztonsága. 2. Biztonság szerencsétlenségek ellen. 3. A tisztességes otthon biztonsága.

Beszélt ezután az elnök a munkanélküliség súlyos problémájáról. A munkanélküliség segély fizetése — mondotta többek között — erkölcsi kábitószert és az emberi jellem megromlóját. Ezen az állapoton segíteni kell. Ez a munka a nyomortanyák megszüntetésével, városrendezéssel, villamosítással, városi és vidéki lakások építésével fog megindulni.

A Lindbergh gyermek rablója a törvényszék előtt

Londonból jelentik: A Lindbergh-gyermek elrablásával és meggyilkolásával kapcsolatos bűnpör pénteki tárgyalásán a vádlott Hauptman védőügyvédje azt a szenzációs kijelentést tette, hogy az óceánrepülő Lindbergh ezredes gyermekét nem Hauptman rabolta el. A rablót a Lindbergh-kastély lakói között kell keresni, természetesen a családtagok kivételével. Az összes tetteseket leleplező névsort azonban csak a főtárgyaláson hajlandó elmondani.

Ezután Lindbergh ismertette azt a jelenetet, amikor a browni határban az éjfél órákban Condore tanár közvéltetésével átadta az 50 ezer dollárt a gyermek állítólagos elrablójának. Az illető a gyermek ingével igazolta magát. Amint a pénzt átnyújtotta, távolabioról hangot hallott, amely ezt kiáltotta: „Hej, doktor!” A kiáltás nyilván a tanárnak szólt. Lindbergh ezután kijelentette, hogy ezt a hangot

később felismerte a Hauptman hangjában.

Lindbergh bejelentése nagy feltűnést keltett. A védő ezután a kereszkérdések pergőtűze alá fogja Lindbergh ezredesét. Azt igyekezett bebizonyítani, hogy a gyermeket nem a gyermekszoba ablakán át, hanem a ház lépcsőjén vitték el. Lindbergh vitába szállt a védővel, kijelentve, hogy ez nem történhetett volna meg anélkül, hogy valaki a házban észre ne vette volna.

Védő: De hiszen ön és a felesége a ház tulsó részében tartózkodtak és nem láthatták. Esetleg egy, a házhoz tartozó egyen vitte le a gyermeket a lépcsőn.

Lindbergh: Nem lehetetlen.

Védő: Hallott ön arról, hogy esetleg önt magát is el akarták rabolni?

Az ügyész tiltakozott a kérdés ellen, a elnök azonban megengedte.

Kié lesz a Saar?

A Saar-kérdést voltaképpen az tette Európa gető problémájává, hogy a békekonzferencia 1919-ben leszakított a Német Birodalom testéről egy aránylag kicsiny, alig 1910 km²-nyi, de sűrű német lakosságú területet, azt tizenöt esztendői átmeneti időre önálló államalakulattá tette, hogy 15 év letelével a terület lakossága válasszon egy hármass alternatíva között: vagy az átmeneti állapot további fenntartása, vagy a Franciaországhoz való csatlakozás, vagy a Németországhoz való visszaesőltetés. Hogy a békekonzferenciának ez a határozata az érdekelt lakosság élénk tiltakozásával találkozott mindjárt a kezdet kezdetén, köztudomású és érthető is. Igaz, hogy a békekonzferencia elnöke, az azóta elhunyt Clémenceau francia miniszterelnök, a Saar-vidékre vonatkozó tárgyalások során ismételtén 150.000 főnyi ott élő franciáról tett említést, a valóság azonban az, hogy a Saar-vidéknek nem egészen 800.000 lakosából akkor alig 1% volt a francia, a többi mind német, aki sohasem gondolt sem önállóságra, sem a német nemzetől való elszakításra.

A stratégia szempontjai

Hogy mi indította a francia politikát mégis olyan lépésre, melynek jogosultsága mellett még csak látszatszemponctokat sem tudott felhozni, — hiszen a Saar-vidék hovatartozandósága sohasem volt kétséges — kézenfekvő, ha csak egy pillantást is vetünk a térképre.

A Saar-terület ott fekszik Lotharingia és Luxemburg között, mint a bajor és porosz Pfalz legnyugatibb kiszögellése Franciaország felé. Aránylag kicsiny terület, de olyan ponton fekszik, ahol Franciaországnak közvetlen érintkezése van Németországgal, s ahol a két nagy riválist nem választja el egymástól semmiféle semleges államalakulat, vagy visszahódított tartomány. Ha már most tekintetbe vesszük Franciaország külpolitikájának tudvalevően évszázadok óta fennálló legfőbb vezérelvét: a *Rajna völgyében, a keleti határok védelmére a Német Birodalom testéből kiszakított apró államcskák közül olyan határláncot megépíteni, amely egyszersmindkorra mentesíti Franciaországot a germánok közvetlen támadásaitól*, — csak természetesnek kell találnunk, hogy a francia stratégia szemelve a Saar-vidékre is. Franciaország az előbb említett külpolitikai vezérelvért viselt évszázadokon át háborúkat Elzászért és Németalföldért s ezért a vezérelvért folytatott annyi diplomáciai harcot Svájc, Luxemburg és Belgium semlegességéért is. Elzász-Lotharingia visszacsatolásával 1919-ben végre elérte az ütköző államokból kiépített határlánc folytonosságát a Monte-Blanc-tól a La Manche-csatornáig — csak éppen egy táncszem hiányzott a védőövből: az a kis terület, amely Lotharingiától Luxemburgig terül el és amelyet

a Saar-folyó öntöz. Ezt a kis területet is megszerezni, vagy legalább is önállósítani és ugyancsak apró ütköző állammá kiépíteni, hogy ezen a kis területen is megszűnjék a germán kolosszussal való közvetlen érintkezés — ime tehát parancsoló feladat lett a francia külpolitika számára. Ezért történt a 15 esztendő népszövetségi fennhatóság alá helyezés, ez a nyomós stratégiai szempont és talán még inkább az oly hön óhajtott *sécurité* szempontja teszi most, a 15 év elteltével is francia részről mindenekelőtt kívánatos, hogy legrosszabb esetben is legalább az eddigi állapot fenntartása mellett döntsön a Saar-vidék lakossága.

Gazdasági szempontok

De nagyon fontos gazdasági szempontok is szerepeltek a francia elgondolásban, amikor a Saar-vidéket a német nemzettestből kiszakította és látszólag semlegesítette, ténylegesen azonban a francia érdekek szolgálatába állította.

A Saar-vidék tudvalevően Európának *köszvényben* leggazdagabb területei közé tartozik, ahol hozzávetőleges számítások szerint a készlet még ma is 13 milliárd tonna, ami a jelenlegi fokozott kitermelési mód mellett is legalább 500 évig bőségesen elegendő. Ha már most megfontoljuk, hogy a francia szénkészlet az ország nagyságához és a nagyenergiű fogyasztáshoz viszonyítva elég csekély, alig 21 milliárd tonna a rivális Német Birodalom 280 milliárdra becsült készletével szemben, érthető, hogy különösen a francia nagyipar számára mindenképpen csalogató volna, hogy legalább idők múltán ezt a területet végérvényesen megszerezze Franciaország számára. Így is, a hatalmas beruházások dacára az elmúlt 15 esztendő alatt nem kevesebb, mint 420 millió frank *üszta* nyeresége volt Franciaországnak a kitünően jövedelmező szénbányákból.

A bányászat mellett nagyarányú *ipari* munka is folyik a Saar-vidéken, ami csak növeli ezen terület értékét. Különösen a vas-, üveg- és vegyipar számottevő. A Saar-vidék vas- és acél-termelése a franciaországinak egyharmadát is eléri. Tehát mint iparvidék is óriási nemzeti vagyont reprezentál.

Végül gazdasági szempontból nem utolsó helyen jön tekintetbe ez az aránylag kicsiny terület, de rendkívül sűrűn lakott vidék mint *logyasztópac*. 1927-ben a Saar 611.000 tonna mezőgazdasági és ipari terméket importált Franciaországból. 1929-ben pedig több mint 2 milliárd frankért vásárolt árutból, úgyhogy a legújabb kimutatások szerint a Saar-vidék Franciaország ötödik nagyvásárlója. Ebből a tényből kifolyóan érthető, miért oly kívánatos ez a liliputi állam Franciaország számára: valószínű kincseshánya ez számára, amelynek elvesztése nemzeti vagyonának mintegy 30,5 százalékos lecsökkenését jelentené.

Mit fog hozni január 13?

Hogy mit fog hozni január 13. nem kétséges. A hármass alternatívát már előre eldöntötte az elhibázott politika, amelyet 15 éven át ezen a vidéken folytattak. Pedig csak valamennyire is belátásos politikával, kellő ügyességgel és bánásmóddal a kocka esetleg fordulhatott volna Franciaország javára is. Franciaország joggal hivatkozhatott arra, hogy ő a

Saar-vidék bányászatának nagyobb prosperitást tud biztosítani, mint Németország, amely a Saar-vidék visszatérése után is minden bizonnyal jobban fogja favorizálni a ruhrvidéki szénbányákat. Helytálló merőben gazdasági szempontból az az érv is, hogy a mai helyzetben a Saar-vidék vasipara *előbb* tud termelni, mert a Franciaországgal való vámközösség révén előnyösebb áron juthat hozzá a lotharingiai vasérchez, amelyből szükségletének mintegy 95%-át meríti. Igaz végül az is, hogy Franciaország oldalán jelentékenyen *jobb* az *életszinvaron* s a lakosság sokkal kevésbé érzi a válságos idöket, mint Németországban. Ezek mind igen komoly szempontok és talán nem is lévészítették volna hatásukat.

Ha Franciaország végzetes lélektani hibákat nem követett volna el azáltal, hogy tarbavette a tűzön-vízen keresztül való elfranciásítást ezen a területen.

Dr. Scheffler Ferenc.

Ingyen sorsolást

rendezünk azon előfizetőink között, akik 1935 január 25-ig az előfizetési díjukat

egy egészére vagy félére előre ki fizetik.

Ime a nyeremények:

Akik 1935 január 25-ig az 1935. egészére szóó előfizetési díjukat ki fizetik.

Főnyeremény:

EGY TELJESEN INGYENES RÓMAI UTAZÁS ÉS 5 NAPI RÓMAI TARTÓZKODÁS 1935 májusában az ERDÉLYI LAPOK társasutasásával kapcsolatban.

2-ik nyeremény:

EGY TELJESEN INGYENES VELENCEBE VALÓ UTAZÁS ÉS 5 NAPI VELENCEI TARTÓZKODÁS

Ugyancsak az ERDÉLYI LAPOK 1935. évi társasutasásával kapcsolatban.

3-ik nyeremény:

EGY „ORION” RÁDIÓ LEGSZEBB KIVITELBEN.

4-ik nyeremény:

TELJES HETI TARTÓZKODÁS (teljes ellátással) a PÜSPÖKFÜRDŐN.

(Rádiumos gyógyfürdő, hullámfürdő).

5-ik nyeremény:

TÓTH TIHAMÉR LEGSZEBB MŰVEINEK SZOROZATA (5 kötet).

Akik 1935 január 25-ig

az 1935. évi félévi c'ö-fizetési díjukat rendezik.

Főnyeremény:

Egyhetes ingyenes tartózkodás Stana da valen (Biharfüreden).

2. Egyhetes tartózkodás a Gyilkostónál.

3. Egy igen szép eredeti olajfestmény, amelynek értéke 3000 lei.

4. Egy darab legszebb kivitelű férfi, vagy női ezüst „Doxa” óra.

5. Ezer lei értékű könyv tetszőszerinti választékban, könyvosztályunktól.

Ezenkívül — a sorsolástól függetlenül — minden előfizetőnk, aki az 1935. egész vagy félévi előfizetési díjat január 25-ig hozzánk eljuttatta, szép ajándékkönyvet kap. Ezen ajándékkönyvek sorozatát, választás céljából, lapunk más oldalán közöljük.

Minden kockázat nélkül Ön is a szerencsés nyerek között lehet, ezért rendezze minél előbb az előfizetési díját.

Jó a jég a premontrei pályán. A premontrei főgimnázium udvarán tükörsima jég várja a korcsolyázókat. Városunk legjobb műkorcsolyázói: Papp Károly, Kecsmári Manci, Gross Medé, Rebelles Gyurka, mind ott korcsolyáznak. Bérletek olcsón válthatók Papp Károly „Central” drogeriájában és Hezédüs Ottó rövidárus üzletében a főutcán, valamint a jégpálya pénztáránál. Okvetlen nézze meg a premontrei jégstadiont és különö melegedőjét.

Talisoraj (Olaszteleki) kórházsorsjegyek halszthatatlan húzási ideje: 1935. FEBRUAR 19. Csak egyszeri húzás, 1115 darab sorsjegy nyer. Főnyeremény: 100.000 lei.

Az állami sorsjegygazgatóság 6914. sz. rendelete szerint 1935. február 19. az utolsó időpont, amikor a húzást okvetlen meg kell tartani. Ittvid már az idő. Senki se szalassza el a kedvező alkalmat s a biztos húzási idő előtt próbálja meg szerencséséjét, rendeljen egy vagy több darabot ebből az alsó sorsjegyéből. — A sorsjegyek árának és 7 lei portódíjnak előzetes beküldése mellett bárkinek pontosan küldi az sorsjegyeket.

UNITARIUS NÖRSZÖVETSÉGE, ODORHEIU. Egy sorsjegy ára: 25 lei.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Bolíviára: Egész évre 800. félévre 400. negyedévre 210. egy hónapra 70. lel.
 Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P. Egy hónapra 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felölsszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piața Unirii 12. — Telefon 302.

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza. Csak a választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint a hőmérséklet kissé csökken, északi szél, hó és havasodó várható. A hegyeken a hó megmarad.

Zürichi zárlat. Párizs 20.36 hétnyolcad, London 15.13 fél, Newyork 307 hétnyolcad, Brüsszel 72.15, Milánó 26.42, Madrid 42.17 fél, Amszterdam 208.70, Berlin 123.90, Bécs 73.23 — schilling 57.45, Prága 12.88, Varsó 58.25, Belgrád 702, București 305.

Apolió mozgó

Mérsékelt helyekkel kettős matiné:

ARIANNE Elisabeth Berguerrel, Renata Mulier.
Angol házasság

Szívizléshűtésben meghalt dr. Haász József, az oradeai (nagyvárad) itélőtábla utolsó magyar bíróját. Dr. Haász József oradeai (nagyvárad) itélőtáblabíró és tényleges semmitőszéki bíró, szombaton délután 12 óra után néhány perccel, az itélőtábla első emeletén levő 20-as számú hivatali szobájában rosszullett és szívizléshűtésben hirtelen meghalt. Amire a telefonon hívott dr. Huta Teodor városi tisztiorvos és dr. Berariu Demeter törvényszéki orvos megérkeztek, már halott volt. Dr. Haász József hivatali szobájában dolgozott íróasztala mellett. Hirtelen rosszullett fogta el, becsengette Gyulás Ioan táblai altisztet és így szólt hozzá: Ugy érzem, hogy a fejembe tödült minden vérem... Rosszul vagyok... de a másik pillanatban már a táblabíró eszméletét veszítve, íróasztalára hanyatlott. Amikor az altiszt segítségért kiáltott, Haász József már halott volt. Ertesítették feleségét és gyermekeit a közeli Str. Petru Rareș (Péter-utca) 7. szám alatti lakásukon. Felesége és egyik leánya, dr. Spitzer Mártonné érkeztek először a halotthoz és zokogva borultak rá. Az elhunyt felesége, öt leány és egy fiúgyermek, sógorai és kiterjedt rokonsága gyászolják. Dr. Haász József halálhíre a városban pillanatok alatt terjedt el és mindenütt mély megdöbbenést keltett. Mindenki szerette és becsülte a jogos magyar urat, aki nemcsak jó családapának, szerető férj volt, hanem a jogászvilágban, mint kiváló jogi szaktekinély örvendett korszakainak és közbejártásának. Csak 64 éves volt. 1871-ben született Pécsen, 1898-ban a dunántúli Tamason kezdte jogi pályáját, mint járásbíró. 1900-ban kaposvári ügyész, 1905-ben vezető-járásbíró Igalon, 1908-ban ügyész a turgu-săucei (kézdívásárhelyi) törvényszéken, majd 1914-ben ugyanott törvényszéki elnök. 1919-ben nevezték ki táblabírónak az oradeai (nagyvárad) itélőtáblához és 1924-ben tényleges semmitőszéki bíró lett. Ebben az esztendőben, december 12-én ment volna nyugdíjba, 65 éves korában, a korhatár elérése miatt. Dr. Haász József volt az utolsó magyar táblabírója az oradeai (nagyvárad) táblának. Temetése hétfőn délelőtt lesz.

Alig érezhető földrengés volt Bucureștiben. București. Saját tud. Péntek délután Bucureștiben földrengés volt, amelyről az asztronómiai megfigyelő intézet igazgatója a következő nyilatkozatot adta: Január 4-én három földrengés is volt Bucureștiben. Az első délután 4 óra 12 perc és 38 másodperckor kezdődött. A kilenctizedik erősen kicsiny kilengések voltak észlelhetők, egészen a második földrengésig, ami 5 óra 20 perckor és 12 másodperckor kezdődött és az elsőnél kisebb kilengésekkel folytatódott, mint az első. A harmadik rengés 6 óra 21 perc és 14 másodperckor kezdődött s ugyanolyan jellegű volt, mint a második. A kilengések ezután még csaknem egy órán át folytatódtak. A földrengésméretét még nem vizsgálták át alaposabban s ezért ennél részletesebb adatokat nem tud adni a megfigyelő-intézet. A lakosság nem érezte a földrengést. A megfigyelő intézet is csak azért tudta megállapítani, mert véletlenül most Bucureștiben van egy jelzőkészülék, amit Clujról (Kolozsvárról) küldtek ide, javítás céljából. A kezdetleges bucurești készülékek nem alkalmasak ilyen enyhe földrengések mérésére.

Barbár alakok garázdálkodása Oradeán. Már kétszer történt meg, hogy Oradeán (Nagyváradon) semmiházi alakok összemocskolták dr. Lázár Aurélnak, a román komité történelmi nevezetességű tagjának házán a nemrég elhelyezett márvány emléktáblát. A magyarság előtt Lázár Aurél alakja nem ellenszenves, emléke tisztelgetben áll, mint egyenes jellemű, nyílt, de sohasem alutomos embernek. Olyan vezérférfi volt, aki nem gyűlölködéssel, hanem megértéssel vezette román érzéssel átfűtött fajszeretete politikáját és mint választott polgármester, akinek megválasztásához a magyarság is hozzájárult szavazatával, a magyar nyelvet nem tiltotta ki a város házáról, sőt a feliratokat, kiadványokat is két nyelven: román és magyar nyelven készítette el. A magyar közvélemény tehát mélyen elítéli az izléstelen meggondolatlan csínyét, az emléktábla bepiszkolását, melyet csak nagyon semmirevaló elemek követhettek.

A magyarság vezetői is azon a véleményen vannak, hogy a tettesek kinyomozandók és legsúlyosabban megbüntetendők, hogy örökre elmenjen a kedvük az ilyen, a magyarság jellemétől és gondolatvilágától távolálló aljasságok elkövetésétől. Valószínűleg ugyan-ezek az emberek mocskolták be most a Sziligeti Ede szobrát is hasonló érelenséggel.

Bala-Mare (Nagybánya) bányásznegyedben templomok épülnek. Saját tud. Szilveszter estélyén a római katolikus templomban Szőke Béla prépost-plébános szentbeszéde után bejelentette híveinek, hogy eltökélt szándéka úgy a veresvízi, mint a kereszthegyi bányásznegyedekben templomot vagy kápolnát építeni, ami régi terve az itteni egyházi vezetőknek. A templomalap javára vizkereszt-ünnepeken s a következő napokon minden katolikus családnál meg fognak jelenni házszenetelés céljából és a kapott összeget a bányásztemplomok építésére fordítják. A prépost-plébános bejelentését a hívek nagy örömmel vették.

* „Diana” sósorszesz, minden háznál szükséges.

Egy 90 éves urat felmentettek a városi adók fizetése alól. Érdekes határozatot hozott az oradeai (nagyvárad) városi időközi bizottság. Kiss Dávid volt tőzséd azt kérte, hogy tekintettel arra, hogy már 90 éves, keresete semmi, vagyona a bankokban elvesztett, csak hazának csekély jövedelméből él, mentesítsék a városi adó alól. A városi időközi bizottság megállapította, hogy hetven éven át Kiss Dávid a város egyik legpontosabban fizető polgára volt és mint városi polgár egykor tevékeny részt vett a város vezetésében, közügyekben: a kérést teljesítette s felmentette a városi taxák fizetése alól.

* **Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, ekcémák, furunkulusok** eseteiben a természetes „**Ferenc József**” keserűviz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos működését és a vért biztonságos felfrissíti.

Lábátörte az olasz fasiszta párt főtitkára. Rómából jelentik: Starace, a fasiszta párt főtitkárát pénteken Torino közelében sí-szerencsétlenség érte. Starace a fasiszta párt országos tanácsának szombat délelőtti ülésére érkezett Torinóba s pénteken délelőtt kirándult a közeli hegyekbe. Egy sí-versenyző nekifutott Staracénak, aki olyan szerencsétlenül esett el, hogy lábát törte. Beszállították Torinóba. Egyes lapok tévesen Mussolini fiának balesetéről írtak. Ez a beállítás téves. Starace sí-szerencsétlenségéről van szó.

Stalin, a könyörtelen. Londonból jelentik: A Daily Express szerint Stalin könyörtelenül folytatja az ellenzék kiirtását. Trockij két unokafivérét Ukrajnában vértanúlag letartóztatták. Ugy szintén letartóztatásba helyezték két külföldi szovjetkövetségi titkár, akik rövid szabadságra visszatartak Moszkvába. A diplomáciai karban is nagytakarítás várható. Néhány héten belül számos követet felváltanak.

Feljegyzések

A dobrudzsai törököket elfogadta a kivándorlási ház. Mennek haza Törökországba.

Ebben a török kérdésben nem könnyű a tájékozódás. Még azt sem könnyű megállapítani, hogy mennyi a törökök lélekszáma Romániában. A legújabb román lexikonban, amely 1929-ben jelent meg, a dobrudzsai négy megyéről nem mutatja ki a nemzetiségi eloszlást.

Hogy azonban vannak, ha egyéb nem mutatja az, hogy kivándorolnak. Előbb azonban eladják földjeiket, melyeket őseik 400 évvel ezelőtt karddal szereztek. A vevők pedig: bulgárok.

Erről a kérdéstről olvassuk az Univer-sul-ban (XII.—9.):

... tudvalevő, hogy a szelid dobrudzsai törökök közül sokan kivándorolnak... földjeiket sietve eladják, mert Kemal pasától mást remélnék... a földművelésügyi miniszter egyre azt mondja, hogy nincs pénze s így nem élhet elővételi jogával. Nem veheti meg a törökök földjeit, hogy eladja a román telepeseknek... Így történetelt meg, hogy több török eladta minden birtokát, összesen 6778 hektár földet s 376 lakóházat, amiből 6612 hektár birtokot s néhány száz házat a bulgárok vettek meg! Most aztán végre a miniszteriumban megszületett az idea, amely egyszerű, mint Kolumbus tojása: az elővételi jog gyakorlásának határidejét az eddigi 2 hónap helyett 1 évben kell megszabni. Ez idő alatt vagy pénzt kerit az állam, hogy a földet megváltsa, vagy akadnak román telepesek, kik maguk megveszik a földeket...

Ez az eset érdekes példa arra a kéréshetetlen erőre, mely a gazdasági törvényekben lakozik.

A törökök el akarják adni birtokaikat, mert könnyebb életet remélnék óhazájukban. A bulgárok készek megvenni tőlük, mert szorgalmukkal minden nehézségen győzedelmeskednek. Az állam fedezet híján nem tud elővételi jogával élni s ezért meghosszabbítja a jog gyakorlásának határidejét. Amire a törökök nem vándorolnak ki, mert földjük ára nélkül nincs mihez fogjanak az óhazában... (Skin.)

Miniszterek királyi kihallgatáson. București. Saját tud. A király pénteken Sinaján kihallgatáson fogadta Inculeț belügyminisztert, Tăbărescu miniszterelnököt és Pop Valér kisebbségi minisztert.

Egy volt miniszterelnököt sikkasztását másfélévi börtönre ítélte el a bíróság. Párizsból jelentik: Francois Marchall, volt francia miniszterelnököt, a törvényszék sikkasztásért másfélévi börtönre és huszezer frank pénzbüntetésre ítélte. A volt miniszterelnök egy nyugatafrikai kereskedelmi vállalat élén állott s ebben a pozíciójában követte el a hűtlen kezelést. A vállalat megbukott s az igazgatóság valamennyi tagját bíróság elé állították. Francois Marchall, a vállalat elnöke kapta a legmagasabb büntetést.

* **A Láposy zenekola** zenekari próbái a szokott időben ismét megkezdődnek. Oradea (Nagyvárad), Strada Simeon Stefan (Bethlen-utca) No. 20.

A ausztráliai nagy dzsemborl. A Viktória-államban lévő Melbourne város 100 éves évfordulója alkalmából az ausztráliai cserkészek Frankstonban nagy dzsemborl rendeztek. A 226.000 cserkész résztvevő között az európai cserkészetet négy nemzet képviseli, köztük Magyarország is. A magyar cserkészet képviselőiben dr. Molnár Frigyes orsz. tartselnök van jelen, aki közel négyhónapot utazott oda és vissza, hogy az ausztráliai cserkészek meghívásának eleget tehesse. A tábor érdekesebb adatai közül megemlíthetjük a háromkilométer hosszú vízvezeték-hálózatot, amelyen 750 csap és 350 zuhanyfürdő van. Hatalmas játszótér, három bankja és külön posta- és távbeszélőhivatala van. Naponta 4500 liter tejet, 2500 kg. burgonyát, 4500 kg. kenyert, 3750 kg. húst, 1500 kg. gyümölcsöt, 20.000 darab tojást és 3 kilométer hosszú kolbászt fogyasztanak. A táborozáson résztvevő Baden Powell lord, a világ főcserkésze, aki karácsonykor érkezett oda két lánya kíséretében.

Figyelem!

A Piața Unirii (Szent László tér) 1. szám alatt

„CARITAS”

néven új teherkezesi vállalat nyílt meg. Felkérjük a nagyérdemű közönséget, hogy halozasok eseten sziveskedjenek intézetünket felkeresni megrendelésével, ahol az összes teherkezesi kellékek, úgy mint ércoporsók, löly- és fenyőfa koporsók, nemkülönben szemecők és diszes teherkezeshez szük-séges minden felszerelés mérsékelt áron kaphatók.

A vonat levágta a postás lábát. Carei (Nagyvárad). Saját tud. Kovács Sándor 76 éves curtiuseni (érkörtvélyesi) postakihardót szerdán az Oradeáról Salmarra menő személyvonat az állomáson elgázolta. Az öreg ember a mozgópostától a postászkától akarta átvenni, miközben megsusztolt és a még mozgásban lévő vonat kereke jobb lábfejét levágta. Kórházba szállították.

* Szívesen köhög Ön? E kérdésre természetesen nemmel válaszolna. De hát akkor miért nem tesz Ön valmit köhögése ellen, vagy miért használ alkalmatlan szereket? Nem tudja Ön, hogy a Kaiser-féle mell-karamellák a legjobb szer köhögés, rekedtség, hurut, stb. ellen? Próbálja ki ezeket és azok gyors és biztos hatását saját magán fogja megállapítani. Miután a Kaiser-féle mell-karamellák igen kellemes ízűek, a gyermekek is szívesen szedik.

A három megszökött fegyenc megkötözte s kidobta a fegyőrt a gépkocsiból. Bucuresti. Saját tud. A craiovai központi fegyház megszökött három kommunista rabja az őrral együtt, egyenesen Bucurestibe gépkocsizott. A szökött fegyencnek a város határára kitérték az őrt a gépkocsiból s tovább folytatták útjukat a városba, ahol nyomuk veszett. Az őrt, saját elbeszélése szerint, egy parasztszeker vette fel, különben talán ott veszett volna a hidegben, mert a menekülők összekötözték a zsebkendővel betömtek a száját. Siralmas állapotban érkezett az északi pályaudvarra, hogy az első vonattal visszautaznak Craiovába. Jelentkezett az állomási rendőrségnél s ott elbeszélte a történetet, de a szolgálatot teljesítő rendőrbiztos azzal a kijelentéssel, hogy az eset nem az kerületében történt, s így nem tartozik rá, elkergette a póruljárt fegyőrt, aki erre csakugyan vonatra ült, hogy Craiovában megtalálja az ügyben illetékes tenezőket. Craiovában éjszaka két óraker kopogtatott a központi fegyház kapuján. Rögtön az igazgató elő vezettek, aki vallatásra fogta. Valószínűnek látszik, hogy a fegyőr eleinte összejátszott a rabokkal, akik aztán Bucurestiben felmondták neki a cinkösséget és kidobták a gépkocsiból.

Öt év múlva ötmillió autó fog közlekedni Nagy-Britannia útjain. Londonból jelentik: Angliában 37 lakosra egy autó esik, míg az Egyesült Államokban öt emberre jut egy autó. Más országokkal összehasonlítva, az angolai autótulajdonosok túlságosan nagy adót is fizetnek. Az optimisták arra következtetnek, hogy öt év múlva ötmillió autó fog közlekedni Nagy-Britannia útjain.

Kiadó

1. Bulevardul Regele Ferdinand 4. számú házban egy üzlethelyiség (mai festékűzet), 1935. február 1-től. 2. Bulevardul Regele Ferdinand 7. számú házban teljesen komfortos lakások egészen 4 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás, azonnal, 1935. évi május elsejétől egy 4 szoba és kettő egyenként 3 szoba és mellékhelyiségekből álló modern lakás.

Értekezhetni: a KÁZMESTERNÉL.

* **Uj temetkezési intézet nyílt meg Oradeán** (Nagyváradon). A Piata Unirii (Szent László-tér) 1. szám alatt „Caritas” néven új temetkezési vállalat nyílt meg, amelyre a közönség figyelmét ezennel felhívjuk. A temetkezési intézet a legnagyobb pompát képes kifejtetni, igen mérsékelt árak mellett, ezért az érdekeltek a saját érdekében is helyesen cselekszenek, ha halálozási esetekben felkeresik ezt a temetkezési intézetet. A „Caritas” temetkezési vállalat, mint keresztény vállalkozás, minden támogatást megérdemel.

Szívizéledést kapott egy asszony a veje fenyegetésétől. Carei (Nagyvárad). Saját tud. Kun Béla eszmadiamester egy örökösödési ügy miatt évek óta rossz viszonyban volt a vele egy házban lakó anyósával, Netreba Mihálynéval. Szerdán ismét heves szóváltás volt közöttük az örökség rendezése miatt s ekközben Kun Béla a kezében levő battával megfenyegette anyósát. A hatvanéves asszony úgy megijedt a fenyegetéstől, hogy szivrohámot kapott és pár pillanat után holtan terült el a földön. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy Kun Bélát mennyiben terheli a felelősség anyósa haláláért.

* **50 éves, de csak 30 évesnek érzi magát!** Lehetséges ez? fogja Ön kérdezni. Lehet egy 50 éves embernek olyan energiája, életkedve és öröme, mint egy 30 éves embernek? Igenis lehet, de csak ha e korban nem kinezta, mint a legtöbb embert, valamely reumás bántalom, köszvény vagy isiasz. E bajtól megszabadulhat, csak a megfelelő ellenszert kell megtalálni. Végzett-e már egy kísérletet a Togal-lal? Nem! Mert akkor nem volna beteg. Több, mint 15 éve e szerrel a legsodálatosabb eredmény érhető el, még teljesen elhanyagolt esetekben is. Több mint 6000 orvos elismerőleg nyilatkozott ezen szer hatásáról reumánál, köszvénynél, isiasznál, idegfájdalmaknál és főfájásnál. Togal azonnal segít! Oldja a hagszavát, tehát a bajt gyökerében támadja meg. Tegyen még ma egy kísérletet. Togal teljesen ártalmatlan a gyomorra, szívre, vesékre és más szervekre. Az összes gyógyszerárakban kapható.

Mesebeli herceg

Főszerepben **GUSTAV FRÖHLICH**
Vasárnap 3, 5, 7 és fél 10-kor.
3-kor olcsó helyárak! Hetfő 5, 7 és fél 10-kor!
Capitol filmszínház

Halálozás. Tóth Imre 48 éves korában Oradeán (Nagyváradon) elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 óraker lesz a Popa György utca 95 sz. gyászházban. („Kegyület”).

Szatmáry Józsefné, az oradeai (nagyvárad) Iparosnők Mária kongregációjának tagja 53 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután fél 4 óraker lesz az Architectilor u. 5 (Kertváros) gyászházban. („Kegyület”).

Ikray Sándorné született Ruzicska Erzsébet a Szent Vince-intézetben 74 éves korában Oradeán (Nagyváradon) elhunyt. Temetése szombaton délután volt a Haller-kápolnában. (Veiszlovits).

Carei (Nagyvárad). Az ösztendő utolsó napján helyezték örök nyugalomra oriai részvét mellett Csengerbagosi Bagossy Pál nyugalmazott táblabíró. A 91 éves magyar úr nyugdíjba helyezése után ősi birtokán Capleniben (Kaplonyban) gazdálkodott. Hosszu időn keresztül a carei (nagyvárad) járásbíróseg telökkönyvi bírája volt. A kiterjedt és előkelő rokonságon kívül dr. Bagossy László ügyvéd és neje báró Marschall Anna az elhunytban nagybátyjukat gyászolják.

Éjjeli rablótamadás egy földbirtokosnő ellen. Turda. Saját tud. A szomszédos Mihai Viteazul (Szentmihály) községben tegnap éjjel két álarcos férfi betörte a Máthé Albertné szül. Dézsi Ágnes 72 éves, magánosan élő, jómódu földbirtokosnő lakásának ajtaját s égő gyertyákkal a házba lépve, az ágyban fekvő asszonyra támadtak. Főfogatni kezdték és követelték, hogy pénzt adja oda. A halálra rémült földbirtokosnő hiába mondta, hogy éppen most nincs házában jelentékenyebb pénzeszege, a két rabló tovább kinezta. Összekötözték kezét, lábait, majd több párnát dobáltak a fejére s egyik rabló felült a párnák tetejére, hogy így biztosabban megtulladjon. Az öreg asszony elvesztette eszméletét. Mozdulatlanságából a rablók arra következtettek, hogy meghalt és a lakás felkulatásához fogtak. Kiforgattak minden fiókot és szekrényt, feltartak több ládát s a sok ruhaneműt halomra a szoba közepére dobálták. De csak 300 leit találtak, s azt elvitték. Reggel a szomszédok találják rá az újult asszonyra és ápolás alá vették. A vakmerő rablókot nyomozza a csendőrség.

* **Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás vagy keresztfájás fokozza, az onyhe és igen kellemes természetes „Ferenc József” keserűvíz mindig puha, könnyű székürülést és kielégítő emésztést szerez.** Hires nőorvosok a legnagyobb elismerés hangján írják a valódi **Ferenc József** vizről, mert ez a kritikus életkorban is hosszabb időn át alkalmazható anélkül, hogy szerfelett kedvező hatása csökkenne.

A budapesti bankrablók a Magyar Nemzeti Bankot is ki akarták fosztani. Budapestről jelentik: A bankrablás ügyében a nyomozás megállapította, hogy a rablóbanda trió szellemi vezére Tari Nándor volt. Mindhárman nagyjelentőségű tervekkel foglalkoztak és azt tűzték ki, hogy a Nemzeti Bankot is kifosztják. Ugy akarták, hogy abban az esetben, ha sikerül valamelyik kísérletük és ha nagyobb pénzhez jutnak, akkor külföldre menekülnek, hogy ott modernebb eszközökkel folytassák a betöréseket és rablásokat. Ma délebben egyébként felboncolták a rablótamadás harmadik áldozatának, Róth Imre dr-nak a holttestét is és megállapították, hogy őt is az egyik bandita, Radovics revolveréből származó golyó ölte meg.

Monte-Carló titkai. A montecariói kaszinó egyik krupiéja Ketsiva Pál, kiadta emlékiratait, amelyben sok érdekes feljegyzés van élményeiről és tapasztalatairól, amelyeket húszéves szolgálata alatt szerzett. Megemlíti például, hogy II. Vilmos hallott beszélni és Schott nevű heidelbergi tanárról, aki az állította, hogy olyan szisztémát talált fel, amellyel holtbiztosan lehet a ruletten nyerni. A császár titokban megvette a csalhatatlan szisztémát és inkognitóban leutazott Monte-Carlóba. Még aznap, amikor megérkezett, kipróbálta a professzor „biztos” módszerét és ennek alapján egy ültőhelyben — elvesztett 100.000 frankot. Egy Jagers nevű angol mérnök szerencsésebb volt, mint a német császár: felbontotta a bankot! Több meghitt emberével ment a kaszinóba és megbízta őket, hogy több napon át figyeljék meg, milyen számok jönnek ki leggyakrabban. Aztán elkezdett játszani és feltette a megfigyelt számokat. Három nap alatt hárommillió frankot nyert, ami a háboru előtti időben horribilis összeg volt. Elmeséli a krupié, hogy Ludendorff tábornok egy alkalommal 150 ezer frankot nyert. André Citroen autógyáros egyetlen estén háromszor robbantotta fel a bankot s óriási összegekkel távozott a kaszinóból. Sarah Bernhardt is kipróbálta a szerencsét a montecariói kaszinóban, de egymillió frankot veszített s ekkor elkeseredésében öngyilkos akart lenni.

Hivatalos egyházi nyomtatványok

legolcsóbb beszerzési helye

Szent László nyomda rt. Oradea.

Kaphatók alábbi nyomtatványok:

1. Keresztelési anyakönyvi ív — — — 3.— Lei
2. Bérnálási anyakönyvi ív — — — 3.— „
3. Házassági anyakönyvi ív — — — 3.— „
4. Halálozási anyakönyvi ív — — — 3.— „
5. Postakönyvi lapok — — — 1.— „
6. Ritust változtatók anyakönyvi íve — 3.— „
7. Liber de statu animarum — — — 3.— „
8. Keresztelési anyakönyvi kivonat — 1.— „
9. Házassági anyakönyvi kivonat — 1.— „
10. Halálozási anyakönyvi kivonat — 1.— „
11. Esküforma és Jegyzőkönyv (vegyes házassághoz) — — — 2.— „
12. Relatio de sacris ad. intentionem Ord — 2.— „
13. Relatio summaria — — — 2.— „
14. Naplókivonat külv — — — 1.— „
15. Naplókivonat belv — — — 2.— „
16. Plébániai „Számadás” külv — — 1.— „
17. Plébániai „Számadás” belv — — 2.— „
18. Számadási kivonat külv — — — 1.— „
19. Számadási kivonat belv — — — 2.— „
20. Consignatio fundationum külv — — 2.— „
21. Consignatio fundationum belv — — 2.— „
22. Iktató könyvi ívek rom magy. szöve. 2.— „
23. Alapítványi misek nyilvántartásához szükséges nyomtatvány — — — 2.— „
24. Manuális pendulumok ive — — — 2.— „
25. Esperesi jelentés — — — 2.50 „

Teljes könyvek bekötése a legújanyosabban történik. — A pénz előzetes beküldése esetén portó nincs! — Utánvételezés esetén portó 20 lei és utánvételezési díj!

És elindulék a fény után

Írta: P. Trefán Leonárd

Minden ember meglátja egyszer a fényt. Szemeibe tűz világozást. Otthon tűzét, házi tűzhely parázsát. Pásztortűzet, szaladgáló mocsárlángot. Lidércfényt, vulkánok lángolását. Pünkösdi égedelmet, betlehemi csillagot. Isten Szíve szentséges szerelmének kigyulladását, ol-tárok örökmécsesét...

És elindul minden ember a fény után. Tenger-mélyben világító halak, foszforeszkáló korall-
lok, tengeri kagylók világítanak. Vihar után, koromsötét éjjelen a parti őrtorony reflektora, világító fényoszlopja szólal meg. Eltűntetett vándornak elég a hegyoldalon, vagy távol messze lapályon integető világosság. Szegény ember kunyhójának pisllakoló mécseskéje...

Én is elindultam a fény után. Akkor még nem tudtam, hogy ez a betlehemi csillag fénye. És hogy ez a fény rendkívüli világosság. Szom-jaztam én is utána, mert éreztem a melegét, hívogató szelidségét. Nem állott tisztán előttem a szerzetesi hivatás kegyelme. De a távol messze-ségek, decemberi bizonytalanságok ködéből, va-lakinek a szikár sovány mutatójára integetett felém. Allhatatosan és kitartóan. Nem lanka-dással, hanem mosolygó szeretettel. Volt ebben az integetésben bátorítás, vigasztalás, világos-kodó fény és életmelegség. Nem lehet elfelej-teni soha. Soha!... És annyi sok esztendő táv-latából a kicsi, esetlen novicius szemével ala-kot, formát látok. A szerzetesi hivatásról fogal-mat alkotok. Édesanyám ölelő két karjának melege, búcsút intó szemek sugárzása, éret-tem hullatott könnyjeinek csillogó tüze és bá-natos forrósága, kicsiny testvéreim kérdőjeles tekintete, az én lelkeim kialakulatlan bi-zonytalansága, mind, annak a szellemi és lelki újmutatásnak, a bátorító hívogató fényé-ben látszik meg, melyet a Péter Magiszter lel-ke sugároz szíjjel. Egy ember, aki anyaszívet, forrón ölelő két kart, anyakönyvet, elhagyott otthonkúszóbót, a ház, a jalu melegét, napsüt-ését akarja helyettesíteni. Jól emlékezem, hogy Elek Atya, az én Magiszterem, azt mondta a kiforratlan, esetlen noviciusnak:

— Nincs melegebb Szent Ferenc két kar-jának ölelésénél, forrón edesebb a szegénység Atyjának eljegyzési csókjánál. Szent Ferenc koldustarisnyája világértékek, dúsgazdag dá-rúsi kincsek halmazánál több és nagyobb drá-gaságot ígér, mert a lélekszabadság és vigaszta-ló lélekűség isteni értékeit adja...

Akkor még nem értettem eléggé Elek Atya tanítását. A vonzások és terheltségek nyűge ho-mályosította nagyon a hivatás tiszta valóságát. De a fény ragyogó volt és szép. Odavilágított a két szemembe és a lelkeim közepébe. Nem lehe-tett tőle szabadulni. Százszor és százezerszer, sötét éjjelek vihartombolásai, orkánok vad üvöltései között, nappalok és éjjelek kínos ver-gődéseiben sokszor megláttam ezt az embert, akinek sohasem ráncolódik a homloka s min-dig a jóság fényét sugározza a két szeme. Azt is láttam, hogy milyen reszketően simogató és puha a két keze hozzám, a kicsi noviciushoz. De ennél is felejthetlenebb élmény az a szent arisztokratikus előkelőség, légiesen finom an-gyali bánásmód, ahogyan szolgált Krisztus hó-fehér kenyértésztét, a legmisztikusabb és leg-reálisabb isteni valóságot, az Oltáriszentségben. Emlékezem, hogy tűzek égtek Elek Atya arcán, meghatott szívében és hívogató, finoman át-
tetsző szellemkezén és ujjain...

És elindulék a fény után. A hivatás és élet-cél realizálását ez a tűzfény világította meg. Lát-tam, hogy isteni jelenvalóság és emberi szük-ségérzet, Krisztus istenemberi közvállalása és lelkek epedve áhító szívevélyessége törtet előre a Tabernákulum felé és hogy minden szik-ra életerő a nagy diadalszék mellett, mely az Ég dicsőségét, Krisztus győzedelmét valósítja meg az eucharisztikus munkában. Krisztussal, az Élet táplálékáért és minden lelkiesség koroná-jáért érdemes sokat dolgozni, küzdeni és fára-dozni. A fény megfogott és rabjává tett. Szóval, szívvel, tollal, élettal álltam az oltáriszentségi élet szolgálatába. Nem terelhetett el innen kö-zöny és selejtes akarás, földies és alvilági hiu-

ság. Emberek nem törhettek le soha. Csak ak-kor döbbsentem meg, amikor hallottam, hogy életfényem kialudt, Magiszterem, Csizsér Elek Főatya megoakult...

És elindulék megkeresni a vak embert. Nappal és éjjente gyakran szállt gondolatom hozzá, hogy meglássam őt. Hogyan is nézhet ki az én ifjuságom és fejlődő férfieletem szövét-neke, a kialudt gyertyaszál, fekete korommal és szürke hamuvá lett égő zsarátnok... Szemek kihívóvilágából talán már nem csillámlék világosító remény, bátorító biztatás és napsu-gárban bővelkedő élet...

Nyolcvanéves aggastyánt találtam a kolozsvári kolostorban. És egy vak öregembert. Ag-gastyánt és vak öregembert. Előre azt hittem, hogy az élet világosságából az élet sötétségébe taszított ember nagyon szerencsétlen lesz. Ahányszor Krisztusért kiáltó jerichói vakot, ut-cán tapogatózó világtalan embert látok, mindig

az élet szánalmas és sötét oldala ütődik a szí-
vemhez. Itt az elsötétült, sűrűn lefüggönyözött ablakszemek mögé rejtett, fényeskedő szép lel-
ket találtam. Az érzéki látás akadályaitól meg-
szabadult szellemet. Csizsér Elek Főatya az én Mesterem azt mondja, hogy az örökkévalókból és láthatatlanokból, természetfölöttiekből és is-
teniekből ma ezerszer többet lát, mint az-
előtt, mikor még fizikai szemét használhatta. Szent Tamás úgyis azt mondja, hogy a látás megcsalódik a földi és égi, a látható és látha-
talan Krisztusban. Ha a Tabernákulumba, Is-
ten jelenvalóságába elmerülni akarunk, le-
hunyjuk mindkét szemünket. Ahol megszűnik a fizikai látás, ott a lélek föltétlen és szabad
uralma veszi át a hatalmat. Az én jó Mesterem
lelkiből a lélekkel és mikor ő a vakember meg-
szólalt és hangot adott, mintha messze világok
mélységeiből beszélt volna a lelke. Es vakon is
világoskodó fény maradt ma is. A lelke fény-
lőbb, szelid jósága szípkázóbb. Egyszerű lé-
lekember, csupa élet és tűz az én Péter Magisz-
terem. A nyolcvanéves aggastyán és vak öreg-
ember.

És elindulék a fény után. Nem keresek so-
ha többé más utat.

A cluji (kolozsvári) Szent Mihály templom barokk- emlékei

— Dr. Biró József könyve —

A cluji (kolozsvári) római katolikus plébá-
nia-templom szerény véleményünk szerint, Erdélynek legszebb csücsíves temploma. A három-
hajós csarnok-templom térhatása pompás s
bár a valóságban kisebb, nagyobb mutat,
mint a kassai dóm felaprózott belseje. Fehér
pillérekötegi merészen szöknek a magasba,
hol impozáns hálóboltozattá fejlődnek. Lelki
és ünnepi hatása van: az első pillanatban érzi
a belépő, hogy imádság házába jutott. Hát még
mielőtt a szentély eredeti, magas csücsíves bol-
tozatát át nem építették lapos, alacsony félkör-
íves bolttá. A templomnak kétségkívül hozzá
méltó csücsíves és reneszánsz berendezése: ol-
tára, képei, szobrai, szószéke, padjai a hitújít-
ás képművészi zivatarában elpusztultak: ami-
kor 1716-ban a katolikusok visszakapták az
őseik építette templomot: dísztelen, üres volt az
belül Cluj (Kolozsvár) „Istenháza díszét szere-
lő” plébánosai azonban mindent elkövettek,
hogy a templom régi fényét visszakapja. Főkép
az 1739-ben beiktatott Biró Jánosnak vannak
halhatatlan érdemei a templom berendezése
körüli. A templom új berendezése persze,
ugyancsak különbözik a régitől, hiszen a XVIII.
században a barokk stílus uralkodott s a díszít-
ésben már a rokokó is éreztette hatását.

Az erdélyi barokk stílus fáradhatatlan és
lelkiismeretes kutatójának, Biró Józsefnek új
könyve éppen a Szt. Mihály-templom barokk és
rokokó díszítésének történetével és művészetével
foglalkozik. A föltötte tetszetős kiállítású, 92
lapnyi terjedelmű könyv címlapját a Szt. Mi-
hály-templom repülőgépről készült képe ékesí-
ti, belsejét több, finomabb papirosra nyomta-
tott kitűnő fölvetel. Négy fejezetre oszlik az
egész tartalom. Az elsőnek címe: Cluj (Kolozsvár)
a magyar művészettörténetben. A másod-
diké: a cluji (kolozsvári) barokk mesterei.

Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Baniția 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 876.

Lelkiismeretes kutatásai a cluji (kolozsvári)
és egyéb levéltárakban sok új adatot és nevet
eredményeztek. A szobrászok közül Nachtigall
János és Schuchbauer Antal nevét kell kiemel-
nünk, mint akik a gyönyörű szószék és az ol-
tárok plasztikus díszét alkották, a festők közül
Graszler Györgyét. A templom két szép úrmu-
tatójának, monstranciájának Gyulai László és
Szakál János voltak megalkotói. A két mon-
strancia fényes tanúja annak, hogy a XVIII.
század derekán a cluji (kolozsvári) ötvösművé-
szet milyen magas színvonalon állott.

A Szt. Mihály-templom oltárképei között a
legkiválóbb a Három királyok oltárképe, ame-
lyet a jeles kis könyv szerzője nem kisebb mű-
vésznek tulajdonít, mint Maulbertsch Antal-
nak, akit osztrák Tiepolonak szokás nevezni.
Levéltári adat, följegyzés nincs reá, a kép je-
gyezve nincs s így tisztán a képből merített
belső érvekre alapítva állítását. Amint egy
jegyzetben olvassuk, Haberditzl, a bécsi Barokk-
Múzeum igazgatója, Maulbertsch-kutató is
hozzájárult véleményéhez. Ez utóbbi azonban
magát a képet nem látta, ami, persze, sokat le-
von állítása értékéből. Ha csakugyan az ifju
Maulbertsch képe lenne ez az oltárkép, az mű-
vészettörténeti szenzáció volna, hiszen egész Erdélyben
egyetlen Maulbertsch-kép sincs. Nem
akarjuk a jeles ifju szerző örömét rontani s el-
ismerjük, hogy festő létére nem csekély művé-
szeti érteke és tudása van, ami a képek, szob-
rok művészeti taglalásánál minduntalan szembe-
tűnik: de minket a kép sokkal jobban emlékez-
tet Tiepolóra, mint Maulbertschre, amivel nem
azt akarjuk mondani, hogy az előbbinek mű-
ve, hanem hogy az iskolájából való lehet. No
de ez csak egyéni impresszió. Nagy könnyel-
műség volna tőlünk, ha kellő adatok, segéd-
eszközök és alapos vizsgálat híján ítéletet akar-
nánk mondani. A mondottakról tárgyal a szer-
ző művének III. fejezetében, amelynek címe:
A Szt. Mihály-templom barokk emlékei. Végre
a IV-ik rövid fejezetben a cluji (kolozsvári)
barokk jelentőségét emeli ki.

Végezetre melegen gratulálunk a jeles fia-
tal szerzőnek alapos, lelkiismeretes, sok új ada-
tot, megállapítást tartalmazó, nem csekély mű-
vészi érzékkel megírt könyvéhez. De nem te-
hetjük, hogy tiszteletteljes köszönetünket ne fe-
jezzük ki dr. Hirschler József prelátus urnak,
akinek erkölcsi és anyagi támogatása tette le-
hetővé e könyv megjelenését. Ujabb szép levél
ez az ő irodalmi, kulturális, tudományos érde-
meinek gazdag koszorújában.

Dr. Némethy Gyula.

Gróf Széchenyi István erkölcsi énjé

Írta: Túri Béla

Gróf Széchenyi István Naplójának egyik legnagyobb értéke abban van, hogy bennük, mint tükörben szemlélhetjük Széchenyi erkölcsi énjét. E tekintetben kevés napló vagy memoár hasonlítható Széchenyiéhez. Még legközelebb állnak a Naplókhoz az úgynevezett confessiók, melyeket nagy lelki egyéniségek hagytak az utókorra. Széchenyi fejlődésében, melyet különösen a fiatalabb korában írt naplói tárnak elénk, mindig fontos szerepet játszott az erkölcsi tökéletesedésre való törekvése. Ez nála szoros összefüggést fellelővel és közéleti szereplésével, sőt egész munkásságával és célkitűzésével, mert igazán magán kezdte azt a tökéletesítést, amelyet fajja és nemzete elé célul tűzött. Széchenyi mélyen átértékelte — és ez maga nagy erkölcsi érzékre mutat, — hogy nem lehet nemzetének reformátora, megnevelője, aki magát nem reformálja és aki nem helyez súlyt a saját erkölcsi énjének tökéletesítésére. Széchenyi naplói ezért tele vannak erkölcsi küzdelmeinek megörökítésével. Összintése e tekintetben is olyan nagy, amilyenre a keresztény alázatosság egy olyan nagy egyéniséget, mint Széchenyi István volt, nevelhet és képesít.

Nem ismerem Széchenyi naplójánál az ifjúságra se nevelőbb hatású magyar emlékiratot. Sajnos, hogy keveset nyujtottunk eddig ebből az ifjúságnak. Pedig pszichológiai és pedagógiai szempontból sokkal többet ér a küzdelmek árán megszerzett tökéletesebb erkölcsiesség megismerése, mintha az ifjú a tökéletesség példaképét látja. Magyarországon a Széchenyi-kultusz nem is tudott még máig sem oly mélységéig élni, amilyen kívánatos lett volna. Sőt ma a Széchenyi István nagy magyar felfogásával szemben felburjánzó kismagyar felfogás legkevésbé törekszik arra, hogy a legnagyobb magyarban lássa a nemzedék az ideált. De ha a hivatottak nem helyeznek súlyt Széchenyi politikai eszméire, semmi akadály, hogy ifjúságunk lelkét telítsük meg Széchenyi István lelkületével és magyarságával. Erre pompás anyagot szolgáltat Széchenyi István naplója és különösen is naplójának az a kötete, mely Széchenyi életét 1830 és 1836 között tárja elénk. *Viszota Gyula* ugyanis új, hatalmas Széchenyi-kötettel ajándékozta meg irodalmunkat. Magyarország újabbkori történetének forrásai során megjelentette a Naplók negyedik vaskos kötetét, mely újabb hat esztendő tartalmát Széchenyi életéből. Széchenyi az 1830-as években már erősen benne van a reformátori és alkotó munkában. A naplók előző kötetéből ismerjük, hogy miképp küzd le Széchenyi kételeyeit, hogy a közélet terére lépjen-e és felrúzza-e a magyart? Ismerjük, hogy milyen ideális hatások és egyben reális meglátások indították a nemzet megújítására törekvő fellépésére. A 30-as években Széchenyi már anélkül, hogy kitűzött céljai változtak volna, új tereken is hozzáfog az alkotó munkához. A nemzetiség tökéletesítésén és a szétszórt nemzeti erők egyesítésén felül a 30-as években különösen kereskedelmünk kifejlesztésén, a szabadabb, gyorsabb forgalom megteremtésén, a nemzeti *vértörvényesség* megszűntetésére hozatalán dolgozik. Szeme előtt az lebeg, hogy Magyarország kikerüljön abból a „zsákból”, melyben az európai viszonylatban leledzik. Aldunai terveinek vasakarattal való megvalósítása, a Pest és Buda közt megépítendő állandó híd megépítése, munkásságának két fő mozgató eszméje, ezt a célt szolgálják. És hogy ezekért Széchenyi milyen munkára, agitációra, szakismeret szerzésre, tanulmányokra volt képes külföldön és itthon, azt igazán csak naplójából látjuk. Hogy mit tehet egy egész ember, ha valamit szívós akarattal meg akar valósítani, ez is voltaképpen erkölcsi példa a nemzet számára. De nemcsak erre gondolok, mikor Széchenyi erkölcsi énjének példaképpé való állítását tartom a naplók egyik nagy jelentőségének. A belső ember, az erkölcsiesség és tökéletesedés lelki tartalmát is feltárják a

naplók, hiszen Széchenyinél a naplóírásnak határozottan ez is a célja, hogy állandó lelkiismeretvizsgálat tartson, hogy tetteit és érzelmeit bírálat alá vegye és ezáltal a lelki tökéletesedést is elérje. E gondolat és cél ismerete nélkül nem is lehet igazán megérteni, hogy miért jegyez fel Széchenyi olyan dolgokat, melyeket mások elhallgatni szoktak.

Felette felemelő és ismét csak Széchenyi erkölcsi énjének megkülönböztetett voltára vall, hogy az immár közel a negvenes években járó, sőt azokat meghaladó férfi még mennyit törődik erkölcsi tökéletesedésével. Viszota nagyon jól tette, hogy a Naplóhoz írt kitűnő bevezetésében ezzel külön is foglalkozik és Széchenyi munkásságának, ideértve az erre a korra eső hatalmas irodalmi munkásságát is — tüzetes összefoglalásán kívül Széchenyi erkölcsi énjének bemutatására oly nagy gondot fordít. Széchenyi lelki vonásait a naplók alapján épp úgy megrajzolja, mint elénk állítja az erkölcsi küzdelmei közt vergődő, de egyre tökéletesedő férfit. Viszota e téren odáig megy, hogy mintegy reflektorral előre, jobban mondva visszamenőleg akarja megvilágítani Széchenyi lelke elsőtűlésének, későbbi összeroppanásának lelki okait. Viszota azt igyekszik kimutatni, hogy Széchenyi lelki vívódásai, küzdelmei is voltaképp erkölcsi természetűek voltak. Egészségi állapotával és időnként felmerülő külső okokkal magyarázza lelki izgalmait és küzdelmeit. Itt oda konkludál, hogy Széchenyi „lelki izgalmi testi vagy lelki betegség vagy indispozíció következtében keletkeztek és hogy erkölcsi alapon nyugodtak”. „Lelki világában és küzdelmeiben nincs — mondja Viszota — semmi irrealitás. Azokat a hibákat, melyekért vezekelni akar, elkövette. Azok a gyengeségek, melyekért magát ostromozza, szintén nem alaptalanok. Betegsége, szerelmi vívódása is reális, fájdalma, bánata, erős szándéka a javulásra is benső, igaz... Csak Széchenyi sokszor túloz, de ez rendkívüli érzékenységgel és romantikus voltával kapcsolatos s ily emberek mindig erőseb-

Aktuális orvosi könyv, mely mindenkit érdekel!

Mindenki réme az elhízás, amely nemcsak kellemetlen, de sokféle betegség előidézője. A helytelen, laikusok által ajánlott fogyókurák csak egészségét veszélyeztetik. A legújabb orvosi tudomány alapján írta dr. Lukács Pál szakorvos

Az elhízás és a soványító gyógyeljárások

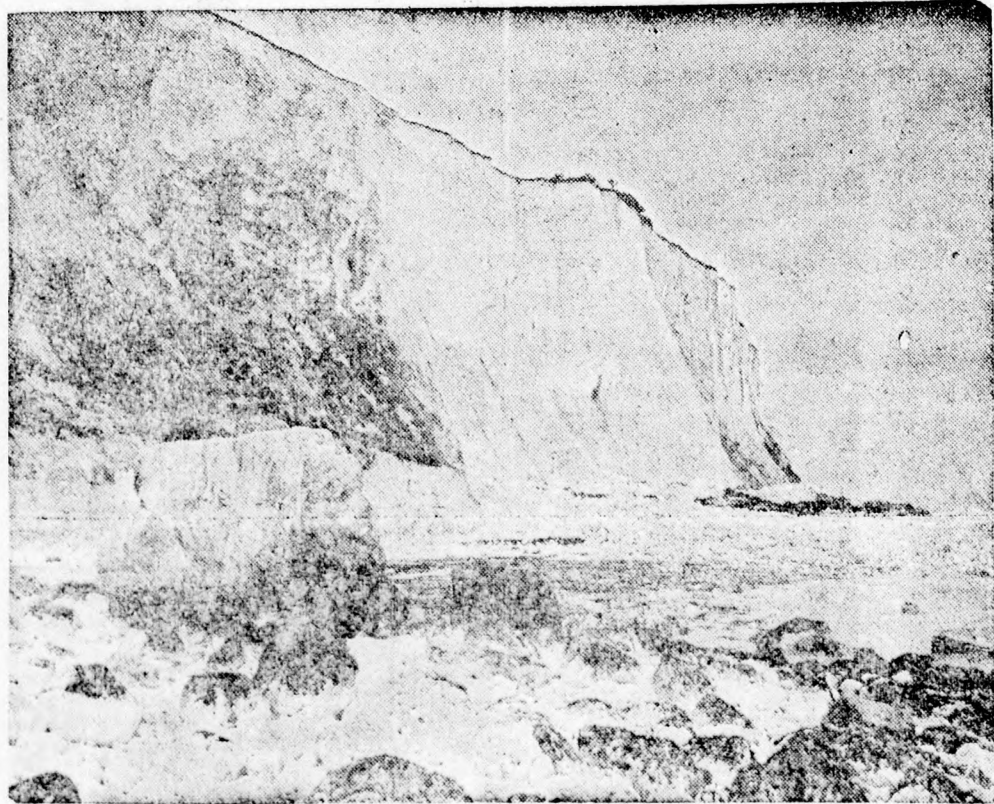
című könyvét. Ára 78 lel és portó.

Kivonat a gazdag tartalomjegyzékből: A normális emberi test. — A belső szekréció. — Az anyag- és energiaforgalom. — Az elhízás létrejötte. — Az elhízás külső formái. — Az elhízás okozta belső elváltozások. — A szív és a Az idegrendszer. — Az elhízás különleges tünetei. — Tüdő. — Emésztőszervek. — Pusai. — Miért hizunk? Miért fogyunk? — Az elhízás megelőzése. — Az elhízás gyógykezelése. — Táplálkozás. — A fogyasztás módjai. — A diétás fogyasztási módszerek. — Ivókurák. — Fogyasztás izommunka által. — Vizgyógyászati eljárások, stb., stb.

Kapható az ERDÉLYI LAPOK KÖNYVOSZTALYABAN Oradeán, Strada Regele Carol II. No. 5.

ben szenvednek. Ez kifinomított és nagy komolysággal vett erkölcsiességre vall és Széchenyi erkölcsi énjének csodálatos sajátosságához tartozik”.

Viszota Gyula tehát milyen bámulatos szorgalommal és kitartással dolgozik Széchenyi Naplójának folytatólagos sajtó alá rendezésén és jegyzetekkel való ellátásán, — ami nagy tudást és elmélyedést kíván — olyan mértékben hatol be Széchenyi tüneményes, de egyben komplikált lelki világába és hozza fel onnan a Naplók csilléivel a munka közben kibányászott kincseket. Ebben a kötetben is folytatólagosan tovább szövi bevezetésében Széchenyi életének fonálát, de egyben építi azt a nagy nemzeti monumentumot is, amit nekünk Széchenyi magyarsága, munkássága és erkölcsi énjé egyaránt jelent.

Az angliai óriásméretű partomlás.

Közöltünk már egy képet az angliai óriási esatorna-part omlásról, ahol 250.000 köbméter mészkőreteg zuhant a vízbe. Előbbi képünk a francia part csillagvizsgálójából készült, a mostani pedig eredeti helyszíni felvétel.

Katolikus internacionálé

(Válasz egy levélre.)

Ma: Adri Ziv

Kedves barátom, nem a Te leveled az első, amely ezzel a súlyosnak látszó problémával foglalkozik s reméljük, nem is az utolsó. Ezenfelül felmerül ez a gondolat, a katolikus Egyházért aggódó lelkekben, különösen olyanokban, akik tele vannak vágygal, hogy valamit *hirtelen* tegyenek s hogy ennek a tettnek eredményét is lássák. Nem akar ez megrovás lenni Te feléd sem, hiszen azok gondolnak mindig erre a „katolikus internacionáléra”, akik telve vannak aktivitással nem az aktivitásért magáért, hanem a jó ügyért, az Istenért. Amióta ezeket a leveleket kapom, a Tiéd az első, amely egész konkrét formába tölti az azelőtt csak zavaros és zúszta mondatokba gyúrt álmokat. Azt mondjátok: mennyien vagyunk katolikusok, egy-egy államban többség, sok helyen vezető elit, másutt penetráns tudó kisebbség: mi lenne, ha mi megértlenök egymás céljait s ha túl politikai vitákon, kialakulna közöttünk a *második vagy harmadik Internacionáléhoz hasonló katolikus internacionále*, egy mindennél grandiózusabb „szabadkőműveseg” s Budapest vágyai nem találnának süket fülekre Prágában, mert eszméiknek volnának képviselőik a Hradcsin városában is. Azt írjátok valamilyen nyelven s különösen erről szól a Te leveled, hogy ennek a katolikus „internacionálénak” ki kellene terjednie például a sajtó informálására is, fel kellene állítani egy nagy nemzetközi katolikus hírügynökséget, amely rádióval, riporterekkel rendelkezne, olyan volna, mint a Reuter, Havas, vagy az Associated Press. Ezt a hírlaptudósító irodát nem lehetne megvesztegetni s például a keletkínai vasut ügyéről is csak az igazságnak megfelelően számolna be, nem tekintve sem japán, sem kínai, sem orosz érdekeket. Ez a katolikus Internacionálé csak az igazságot szolgálná, ez volna kánonja, színméretke, számontartandó az embereket, akik megbízhatók, akciókat tudna lebonyolítani s világi hatalmakat dönthetne meg játszi könnyedséggel. Micsoda hatalom volna — repül fel a leveledből a csábító vágy, — ha a mexikói egyházüldözésekre egységesen tudnánk válaszolni s kényszerítenénk az államokat, hogy torolja meg a katolikusokat ért sérelmeket. A szovjet óriási „sikerei” nem következtek volna be — mondod, — ha meg vagyunk szervezve, mert egy világbojkott válaszolhatott volna a forradalom démoni cselekedeteire. És folytathatnám tovább szép terved elsorolását. Csupa csábító plánum ez s ha nem gondolkoznánk el fölöttük, azt kellene mondanunk, hogy igazatok van, hogy nosza hamar hozzá kell fogni a katolikus internacionálé kiépítéséhez, sőt biztosan akadna vélemény, amely elismerné a közletek legvérmesebb és legsötétebb vágyak létjogosultságát is, azt tudniillik, hogy katolikus szabadkőműveseg, titkos társaság szerveződjön az egész világon.

A két év közötti határkő a legjobb idő e fölött való elmélkedésre. Különösen azért, mert Magad is felsorolod 1934 tomboló, viharzó eseményeit és hosszú leveledben pontról-pontra mutatsz rá arra, a katolikusok hol tudtak volna megakadályozni valami „kellematlenséget”, hol lehettek volna ezzel az internacionáléval az igazság harcosai. De, kedves barátom, mégis azt kell mondanom, hogy *sem Neked, sem társaidnak a vágyakban és levélírásban sok-sok ezernek, sok úzezernek nincs igaza*. Érzem, hogy feszül bennük a vágy, hogy valami jót akarjanak és mégis azt kell mondanom, hogy a Ti katolikus internacionálétok helytelen volna és ne foglalkoztatok többé a gondolattal. A katolikus Egyház a lelkekkel foglalkozik és minden tevékenysége csak ezt a célt szolgálja, amit pedig Ti akartok, elveszne a politikai célkultúrák útvesztőiben, az öncélú hatalmi politika kályujában. *Katolikus internacionále ugyanis ma is van*. Mindig volt és mindig meglesz,

mert az Egynaz maga a legtökéletesebb, nemzetekfölötti, ha úgy akarjátok, „nemzetek közötti” szervezet. Gondolj arra, hogy a nemzetközi jog leghíresebb művelői katolikusok és papok voltak, volt idő, amikor minden nemzetközi kérdésben elismerték a pápa döntőbírói jogkörét. A katolikus internacionálé mindig *megvan* és nincs szükség arra, hogy ködös szövetséget létesítsek. Intenzivitása azonban nagyon különös s erre bizonyára nem gondoltatok. Nem új szervezetet kell építeni, hanem arra kell törekedni mindenkinek, együttesen és külön-külön, hogy valamennyien *emberebbek és keresztényebbek* legyünk, komolyabban fogjuk fel a parancsolatokat és a magunk életén tudjuk konzekvensen keresztülvinni, amit másoknál akartunk elérni. *Ez a mai kor egyik legnagyobb tévedése és egyik veszélyes útja*. Minden szervezetnek, minden a szervezeteken akar alapulni s azt hiszik, hogy a glédába állított kartellékkal, a megszervezett cimanyaggal *dróton lehet ráncigálni a katolikus lelkiismeretet* is. Különösen Magyarországon szoktunk a tülzások hibáiba esni és *kétségkívül szerveztlenségünket* azzal szerelnők palástolni, ha most már más, mint szervezetek, nem is lennének. *A szervezetek pedig nem múlik*. Garmadával vannak kicsinyek és nagyok, állógók és kevésbé állógók, csak a *szellem* hiányzik belőlük. Ne panaszkodj falusi magányodban, hogy a szervezethez hiányát érzed. Mondd azt: hogy akik különböző posztokon állnak, *nem teljesítik jól kötelességeiket*. Ne téveszd össze a szervezethez a szervezetekkel. A szervezethez azt jelentí, hogy valódi öntudattal, valódi katolikus lélekkel rendelkezünk mindnyájan és a világ egy-egy eseménye valamennyiünkön *egyforma elhatározásokat vált ki*, egy-egy eseménynél ugyanazokra a szempontokra reagálunk.

És ne felejtsetek el még egyet. A Katolikus Akciót, a katolikus aktivitást nem azért írta elő XI. Pius pápa, hogy megelégedjünk katolikus mivoltunkról, a lényegről, az örökkévalóságról és most mindent beszédekben, szónoklatokban, gyűlésekben, zenekarok vezetésében úgynevezett „aktivitásban” éljünk ki. Jól írta egy híres csehországi dominikánus, hogy még az elmúlt kor a télenység herezisével vétkezett, a mi a

Ingyen

választhat az alant felsorolt könyvek között, ha az előfizetési díját egy EGÉSZ ÉVRE, 1935. január 25-ig rendezí. Azonkívül részt vesz lapunk más helyén közölt sorsolásunkon is.

Olasz: Világproblémák
Bíró: E jében győzni fogsz.
Katoná: Az aszfalt apostola
Horwig: Farkasok között
Szerafini: Lola naploja
Legeza: A világmiszió hőset
Bangha: Katolicizmus és zsidóság
Bouo: Mit rejt a jövő
Gerely: Egy élet egy lélekért
Czapik: Vasárnapi szentbeszéd vázlatok
Dsidá: Magyar karaván Itálián keresztül
Oberding: A modern szövetkezeti mozgalom
Verebely: A rákbetegségekről
Dr Bucsánvi: Az érlelmeszesedés
Szendrey: Vallás és művészet.

Ha tehát fenti feltételeknek eleget tett, úgy közölje velünk a kiválasztott könyv címét, hogy azt megküldhessük. Csakis kifejezett írására és a könyv címének megjelölésével expedáljuk az ingyen könyvet. — Akik csak egy félóvi díjat egyenlitenek ki, azok között más könyveket osztunk ki, amelyeknek jegyzékét lapunk más számában fogjuk közölni.

tevékenység herezise felé látszik haladni. Emberek tűnnek fel, akik szerveznek, ágnak, politikát csinálnak, közben megelégednek arról, hogy a mi legerősebb forrásunk a *kegyelmi élet*, amely nélkül a tettek nem sokat érnek. Elfelekednek róla, hogy egy imádság többet jelenthet, mint tíz képviselő szorgoskodása. Elfelekednek a szellem elsőbbségéről, túlságosan bíznak önmagukban, ahelyett, hogy Szent Ignác szavai után mennének. „Ugy cselekedjél, mintha nem tőled függne és úgy imádkozzál, mintha minden az Istentől függne.”

Katolikus internacionále van s hogy az hatásos tud-e lenni, kizárólag *miőlünk* függ. Hogy különböző nemzetközi egyesületek hogyan működnek, mitőlünk függ. Hogy katolikus orvosaink, politikusaink, tudósaink megtalálják-e egymás kezét, ismét például mondom — Prágában és Budapesten — mitőlünk függ. Ha bennünk nincs meg a szándék, az akarat és a hit, semmiféle szervezet nem segít rajta.

Karácsonya a szemétdombon

Nem rég még ezüstszákkal csillogódisszal volt tele.
Parányi fények ragyogtak róla, ámuló szemekbe.
Kis Józus képe, angyalok, csengő-bongó játékszer.
Aranypapírba göngyölt a gondot is a szeretet.

A díszes lát lány anyakéz a tűkár elé helyezte...
De ahogy múlt a karácsony, úgy múlt a becsülete.
Most egy színes aprógyertya, majd egy csillagszóró hunyt ki.
Aranypapírból édesség után keserűség bujt ki.

Kis Józus képe lekerült, széttárték a kiscsengettyük.
A kopaszodó ágakon az üres papír egyre gyűlt.
Elszakadoztak a szálak, alszegényedtek az ágak.
A szemétdomb lett a sírja szegény megtépzott fának.

Nem rég még színes álmokkal, reményvel, vágygal volt tele az életem. És voltam a tettek, ünnepek embere.
Egy széplány képe mosolygott szívem cífra keretében.
S voltam csillanó büszkeség apám és anyám szemében.

Mint karácsonytát, úgy szűtt be a szeretet ezüst szála...
De ahogy múltak az évek kopaszodott életmája.
Reménybimbók, vágyvirágok hulltak az évek sorába.
Hányszor, hányszor borultam le bölcső után a fejára.

A tettek, célok embere látovázó gyermek újra.
A régi lány képét ma már mártíromság koszoruzza.
Elszakadoznak a szálak a napok durva robotján.
Üres karácsonya vagyok már az Élet szemétdombján.

SARKÓZY GERŐ.

Budapesti színházi levél

Icta: Lébet János

*

Öregek és fiatalok

Sok szó esik mostanában arról a lelki szakadékról, amely az ifjabb és öregebb nemzedék világ-felfogása között tátong. A rémlátók katasztrófilisnak mondják már ezt a különbözőséget s egy újkori Taigetossal rémítgetik a megriadt öregeket vagy a korai sír meredt szélét mutogatják, jósolgatják a lendületes, vakmerőbb, „eltévelyedésekre hajlamos”, lázas fiataloknak. Mások tagadják, hogy lényegi különbség volna az öregek és fiatalok felfogása között. Legfeljebb a felületen észlelhető repedésekről beszélnek, aminek véleményük szerint semmi jelentősége nincs.

A igazság — mint rendesen, — most is a közepén van. Az öregebb és ifjabb nemzedék világszemlélete között igenis van különbség. Több és nagyobb, mint régen volt. Gyökeres és lényegi. Nem felszínes... És nem magyarázható csupán azzal a biológiai és fizikai különbözőséggel, amely az öregek és fiatalok között mindenkor megvolt. És nem indokolható ez a szembenállás azzal sem, hogy a fiatalok az öregek helyére pályáznak, akik viszont göresösen ragaszkodnak állásaihoz és nem engedik be a fiatalokat a jobb megélhetés és érvényesülés sáncáiba. Ez a körülmény bizonyosan szerepet játszik az ellentétnek ellenségeskedéssé fajulásában, de nem magyarázza meg magát a lényegét: a világnézeti kettéhasadást.

Az ifjúságnak vannak problémái, amelyek az öregeket sohase nyugtalanították. Az utóbbi 20 esztendő alatt az egész szellemi világ megfordult körülöttünk. Értékek hullottak a porba, amelyek valamikor az emberiség közkinésének számítottak s új fogalmak léptek helyükbe. Nemesak országok, trónok borultak fel, hanem világnézeti rendszerek is. A világháború irtózatos földrendése kimozdított helyéről mindent. Ledőltek a Potemkin-falak és megmutatkoztak azok a szakadékok és örvények, amelyek a falak mögött ásitottak s lesték a maguk eljövendő áldozatait. Atyáink szemét nem nyugtalanították ezek a rémségek, mert a liberálisizmus külső felszínes sikerei, ezek a hamis illúziót keltő Potemkin-falak, eltakarták azokat melyek látásra amúgy is helytelen tekintetük előtt. Az újkori gyermekek e meredek széléig sodródtak már. (Sokan bele is szédültek.) Ez a fiatalság tisztábban, igazabban látja már a mulat és a jelent, jobban fel akar készülni a jövőre, mint az öregek. Ezek a fiatalok már nem térnek vissza azokba a hajlékokba, ahonnan a pihar olyan könnyen kirepítette őket, és nem építik jövődjüket olyan talajra, amely alatt vulkánus erők viaskodnak s amely megindul alattuk a legelső földlökésre. A mai fiatalságnak új világot kell teremtenie a régi helyén. Jobbat, erősebbet, igazabbat és szociálisabbat, mint a régi volt. Nem kér számon semmit ez a fiatalság, de nem engedi elhomályosítani tisztánlátását s nem engedi megtörtönni magát a múlt egészségtelen szellemével.

Talán sehelse látszik annyira meg a szellemi világképek ez a kettéhasadása, szemben állása, mint az irodalomban. A könyv és a színpad az a terület, ahol a fiatalok őszintén, szinte brutálisan tudnak kiállni a maguk igaza mellett: izmosabb, erősebb, jobb és tisztultabb világnézetük védelmében. Az öregek is itt verik tovább régi nótáikat, liberális életszemléletük létszagosságait, problémáit irodalmiságuk kizárólag szórakoztatásra és „gyönyörködtetés”-re szánt lemezeit. Kevés patinás író akad, — ezek is túlnyomó részt Erdély földjén élnek, — akik a Kaméliás hölgyek, zórai Nanák s Karenin Annák életén és egyéniségén túl már más színpadi és regényhősöket is el tudnak képzelni. A házassági háromszög variálásából élnek még mindig. Ez minden történetük magva. Szerelmem nélkül nem tudnak elképzelni darabot. Mintha más szenvedély, más érzés nem is volna a földön, nem viharozna fel az emberi szívében. S milyen nivótlan, mennyire alantas ez a szerelmem!... Mily kevés benne a fűlőnyag, amittől egy dráma fényt és meleget kaphat!... Mily sok benne a freudi paroxizmusokban kiégett láva, mely belepi a szívet s befekettíti, megöli a lelket!... Molnár Ferenc még mindig ott tart, ahol 30 esztendővel ezelőtt kezdte. Az „Ismeretlen leány” szellemi és erkölcsi világképe semmiivel se szebb, jobb, emelkedettebb a „Festő” és „Farkas” szemléleténél. Nem is újabb. Ugyanaz, ami volt, legfeljebb külső megjelenésében rikítóbb, kirívóbb és merészebb. Hatvány Lili bárónő, aki — hacsakson meg őszinteségemért! — e tekintetben szintén az öregekhez számít már, — szintén megelégszik azzal, hogy „Lánc”-ba fűzi egy homlott idegzetű, fekete lelkű, beteg vérű főúri világ gálans és útszéli büneit — a szórakoztatásunkra.

Mennyivel másabb, több, hozzánk közelebb állóbb, kedvesebb és igazabb ezzel szemben, — hogy csak a színpadi irodalomnál maradjunk —

Bónyi Adorján „Édes ellenség”-e Török Sándor „Idegen város”-a vagy „Bankett a kék szarvasban” c. drámája. Ujházy György „Tékozló fiú”-ja vagy László Miklós „Legboldogabb ember”-e is! És a többi fiatal többi munkája! Micsoda más világképet, mennyire újabb, szebb, emelkedettebb szemléletű embereket, gondolatokat és gondolatokat, eseményeket és harcokat tárnak elénk ezek? Hol vannak ezek már a post- és neoromanticizmus szédélgesétől, a nyers naturalizmus kloáka-szenvedélyeitől, csatorna-szemléletől, az „önmagától való irodalom” lakáj-hajlamaitól, amellyel minden igényt egyszerűre, egy tából szeretne kiszolgáltatni? Hála Istennek: nagyon messzire!

*

A múlt hetekben két darab bemutatója keltette fel és kötötte le a színházbarát közönség érdeklődését. Egyik Feleky Gyula vígjátéka: „A pénz beszél” (előadták a Nemzeti Színházban), a másik Bús Fekete László komédiája: a „Születésnap”. Keresve se találhatnánk darabokat, amelyek életszemléletben, erkölcsi felfogásban, célban és eszközökben jobban különbözzenek egymástól, élesebben rávilágítanak arra a lelki szakadékra, amely az irodalom veteránjainak s ezek közvetlen utódainak világát a fiatalabb iról nemzedék felfogásától elválasztja, — mint ez a két darab.

Feleky Gyula (régiben Fetter Gyula, 37 éves kolozsvári fiú) csupa meghatározó szépség, a lélek felé ívelése, egy élet legszentebb vergődése a maga és mások boldogságért. Kamarás Péter — a dráma hőse — a szenvedések dantei poklából a családi boldogság napfényes mennyországáig emelkedik. Bús Fekete László komédiájában (lényegében a legszomorúbb tragédia) egy 15-ik születésnapján „elbukott” gyermek 5 kinos képen keresztül züllik „ben kújon” nagyapává, akinek romantikája, életvégya 65 esztendő korában is ott tart, ahol elbukott 15 éves korában: a francia nevelő kisasszony karjában és pénzvár karmáiban.

Feleky darabját a mai társadalom szörnyű el-leltmondásai és visszasszájait teremtettk meg, a kor problémái fűtik és töltik meg feszítő tartalommal. Napi gondok, napi kívánságok, napi eszmék és események kavarnak a színpadon. Minden szó igazán, őszintén, szívből és forrón bugyan ki a szereplők száján s minden alak az életből való. Bús Fekete László darabja nincs időhöz kötve. A korszerűséget egy néhány giccszerűen beiktatott, ordítóan oda nem tartozó utalás (Kossuth-ímadat, polgári házasság, világháború stb.) jelzi csak.

Feleky vígjátékán igazi humor, a lélek tiszta derüje ömlik el. Mosolygunk és jól esik a mosolygásunk, mert megfrissülünk, felüdülünk általa. —

Megjelent

Paál Rózsi:

Egyszerű SZAKACSKÖNYV

A könyv 180 receptet, 14 képet és sok hasznos tudnivalót tartalmaz.
Puha fedőlappal ára 70 lei.

Kapható: könyvosztályunkban.

Bús Fekete szövecei röhhögtetők, de szörnyen kiábrándítók és brutálisak. Szégyenljük magunkat a nevetésünkért s megmosakszunk, ha hazamegyünk, nehogy rajtunk maradjon a hallottaknak jóízű családokba nem való gyanus illata.

S ami mindezekon felül a leginkább megkülönbözteti a két darabot egymástól, az a felfogásbeli különbség. Feleky vígjátéka fölé egy gyönyörűen kék és magas égboltozat terül, melyben a hit fátyla világít; imádság és kegyelem tömjénillata tölti meg a levegőt. Alakjai tiszták, jellemesek, egyenes gondolkozásúak, akik a bünt csak mint eltévelyedést ismerik, mint betegséget, amely megelapheti, sőt meg is ölheti az erkölcsös embert, de nem tartozik hozzá, mint a természet velejárója. Bús Fekete „Születésnap”-jában nem meri fel emelni fejét az ember, mert fél, hogy beleüti a föléje tákolt alacsony, nivótlan, freudi szekszualitásokból alkotott világnézeti boltozatba. Egyetlen egy szereplője sincs, aki valamilyen lelki vagy erkölcsi betegségnek rabja ne volna. És, ami a legszomorúbb: Bús Fekete úgy akarja feltüntetni azt a retentő fertőt, amelyben ezek a szerencsétlen emberek fuldokolnak, mint az élet természetes megnyilvánulását.

Nagyon csodálkozunk Bús Fekete László vakmerőségén, hogy annyi izléstelenséget, züllöttséget, család elleni tendenciát, ilyen szemtelen, magyar színpadon eddig még nem látott és nem hallott megbotránkozató módon mert feltálatni közönségének. Még a Vigaszínházban is. A jobbérzésű keresztény társadalom jóízűségét dicséri, hogy botrány-sikerré ugyan nem avatja ezt a fércművet, de tüntetőleg tudomást se vesz róla s ha tehetné, zsekendővel befogott orral menne el a Lipót-körúti Thalia jobb soros érdemlő hajléka előtt.

A türelem azonban nem lehet jogcím arra, hogy Bús Feketének ennyi malacszággal, vagy még ennél is merészebb szemérmelenséggel és romboló tendenciával még egyszer kiálljanak a színpadi irodalom vásárára, mert félő, hogy a Bónyi Adorjánok, Török Sándorok, Ujházy Györgyök és Feleky Gyulák, vagy még inkább Balla Boriszkok, Oláh Györgyök, Aradi Zsoltok szellemi kosztján nevelkedett fiatalok egyszer el találják veszíteni higadtságukat és mérsékletüket s el találják tévedni a Rákóczi-útról a — Vigaszínház felé...
Ebből pedig nagy baj lehet!...

Nehéz harcok az abessziniaiak és olaszok között.

Addisz-abebei jelentés szerint Ualuattól nem messze, az állandó villongások tárgyát képező határ mentén súlyos összefütközések voltak az abessziniai és olasz katonák között és mindkét félnek súlyos veszteségei voltak. Képünkön olasz csapatok készülődnek egy újabb ütközetre.

RÁDIÓ

Az órkat romániai időszámítás szerint közöljük

Vasárnap, január 6.

Bucuresti. 11.30 Egyházi beszéd. 11.45 Egyházi előadás. 12. Egyházi zene. 12.50 Rádiózenekar. 13.50 Előadások hírei. Beszélőújság. 15.50 Moscopol János énekel. 17.20 Könnyű lemezek. 18. Marcu zenekar. 19. Időjelzés. Időjárás. Hírek. 20. Előadás. 20.20 Lemezek. 20.45 Felolvasás. 21. Telefon-jazz. 21.50 Rádiózenekar. 25. Hírek. 22.25 A zenefolytatása.

Budapest. 10.15 Hírek. 11. Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál Olé Sándor, pápai lelképásztor. 12. Egyházi ének és szentbeszéd az udvari és várplébániái templomból. Szentbeszédet mond dr. Kühár Flóris, O. S. B. 13.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 13.50 Hanglemezek. Budapest II. 13.45—14.45 A Győri trió. 14.55 Palló I. magyar nótákat énekel Magyar Imre és cigányzenekarának kíséretével. Budapest II. 15—15.55-ig: Mit üzen a rádió? Utána: Hanglemezek. 16. Gazdasági előadás. Budapest II. 16.05—16.40-ig: Hanglemezek. 16.50 Ernőházi-Neuner Vilmos és Dorst Rezső két-trombitás hangversenye. 17.30 A magyar nő története. Hankó Béla dr. előadás. 18.05 Közvetítés az Ostende-kávéházból. Charly Gaudriot szalon- és jazz-zenekarának műsora. Kalmár Pál énekszámaival. Budapest II. 19.20—21.20-ig: Budapesti Munkásdalárda. 19.10 A közbiztonság. Török Sándor csevegése. 19.45 Herz Lilly zongorázik. 20.50 A genfi népszövetség élete és működése. Rainiss Ferenc dr. előadása. 21. Budapesti Hangverseny Zenekar. Budapest II. 21.15—21.55-ig: A „Száz könyv” sorozatban: Swift: Gulliver”. Szerb Antal előadása. Budapest II. 21.45 Hírek. Sporteredmények. Budapest II. 22.10—23.30-ig: Rendőrzene- 22.50 Hírek. sporteredmények és időjárásjelentés. 22.50 Novotny—Grocker harmónikkettős. 23.20 Csorba Dezső és cigányzenekara. 24.10 Az Hinczky jazz. 1.05 Hírek. 1.15 Sáray Elemér és cigányzenekara muzsikál.

Hétfő, január 7.

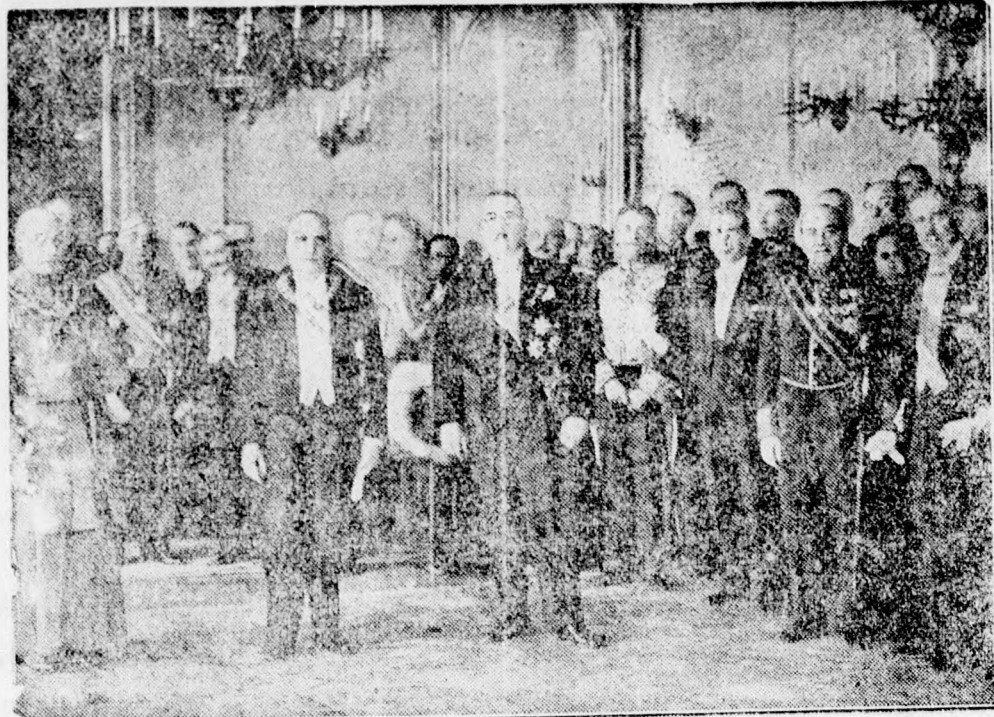
Bucuresti. 15. Lemezek. 14. Előadások hírei. Tőzsdé. Hírek. 14.30 Könnyű lemezek. 18. Rádiózenekar. 19. Időjelzés, időjárás, hírek. 19.15. Rádiózenekar. 20. Előadás. 20.20 Filmesillagok lemezei. 20.45 Előadás. 21.05 Hárfá, fuvola és vonóhangszerek hangversenye. 21.55 A Cantul Nostru dalgyűjtemény hangversenye. 22. Hírek. 22.20 A ploesti Astra-balajkazenekar hangversenye. 23.25 Vendégloji zene.

Budapest. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 11. Hírek. 11.0. Érdekes külföldi népszokások. 11.45 Tíz perc egészségtudás. Hátgerincelferdülések. Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. Időjárásjelentés. 13.05 Déry Margit és László Andor énekel zongorakísérettel. 13.50 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.50 Bertha István szalonzenekara. 15.40 Hírek. élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 Diákféltő. 17.45 Pontos időjelzés, hírek. 18. A szövetkezetek és a kis-ember. Szilágyi László dr. előadása. Felolvasa Kovách Aladár. 18.50 Sovinszki—Karnóczy szalon- és jazz-zenekar. Budapest II. 18.55: A negyvenéves Nemzeti Szalon. Balázs-Piri László előadása. 19. Német nyelvoktatás. Budapest II. 19.05—19.40-ig: Lantos Ferenc tárogatózik zongorakísérettel. 19.50 A Sovinszki—Karnóczy szalon- és jazz-zenekar. 20. Repülés motor nélkül. Vitéz Helfy Frigyes, s. tábori pilóta előadása. 20.30 A Filharmóniai Társaság hangversenyének ismertetése. 20.40 A Filharmóniai Társaság hangversenyének közvetítése az Operaházból. Budapest II. 20.45: A mai francia birodalom. Pécsi Albert dr. előadása. Budapest II. 21.25—22-ig: Kármán Gizi operett-részleteket és dalokat énekel zongorakísérettel. Budapest II. 22.05 Hírek. Budapest II. 22.30—23.50-ig: Pertis Jenő és cigányzenekarának muzsikája. 22.50 Hírek, időjárásjelentés. Majd: Hanglemezek. 24. Cigányzenekar.

Kedd, január 8.

Bucuresti. 15. Jonescu—Gaina-zenekar. 14. Előadások hírei, tőzsdé, hírek. 14.30 Jonescu—Gaina-zenekar. Lemezek. 19. Sibiceanu T. jazz-műveket zongoráz. 20. E. 20.20 Livianu Dorel énekel. 21.05 Szimfonikus rádiózenekar. 22. E. 22.15. Rimszki—Korszakov: Cisz-moll zongora és zenekari verseny.

Budapest. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 11. Hírek. 11.20. „A tudomány műhelyéből”. (Felolvasás.) 11.45. „Beszédés számok”. (Statistikai előadás.) 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó, időjárásjelentés. 13.05 Hanglemezek. 13.50. Hírek. 14.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.50 Eugén Stepat balalajkazenekara. 15.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 Asszonyok tanácsadója. 17.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18. Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 19. Banda Elek cimbalmozik. Bp. II. 19.35 A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája. 20. „Trányelvek és elgondolások Budapest székesfőváros közművelődésének fejlődésében”. Szendy Károly dr. Budapest új polgármesterének előadása. Bp. II. 20.10—21.55-ig: Kalmár Rezső és Balázs László szalonkvintettjének 20.50 Hans Duhan kamaranékes énekel. Bp. II. 21. „A törvényhozás műhelyéből”. Auer György dr. kir. főbíró előadása. 21.15 Színműelőadás a Studióból. Bp. II. 21.50—22.50-ig: A budapesti hang-

Újévi köszöntések az osztrák szövetségi elnöknél.

Dr. Miklós osztrák szövetségi elnök (középen) fogadja az egyesített diplomáciai kar újévi üdvözlését. Képtájkép balról dr. Sibylla pápai nuncius, hercegérsek, a szövetségi elnök mellett jobbról Berger-Waldenegg báró külügyminiszter és a kép jobb szélén Papen német birodalmi követ.

versenyzenekar. 22.30 Hírek, időjárásjelentés. 23. Racz József és cigányzenekara. Bp. II. 23. Hírek. 24. Berend István szalon- és jazz-zenekara. 1.5 Hírek.

Szerda, január 9.

Bucuresti. 15. Lemezek. 14. Előadások hírei. Tőzsdé. Hírek. 14.30 Könnyű lemezek. 18. Rádiózenekar. 19. Időjelzés, -járás, hírek. 19.15. Mozart: B-moll vonós- és kúrthatos. 20. Felolvasás. 20.20 Wagner: Siegfried rajnai utazása. 20.45 Felolvasás. 21.05. Théodorösch S. hegedül. 21.55 Zavoianu Natália énekel. 22. Felolvasás.

Budapest. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 11. Hírek. 11.20 „Farsangi napló 1857-ből”. (Felolvasás.) 11.45 „Kétszobás lakások berendezése”. (Tanácsok ifjú házasság részére.) (Felolvasás.) 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó, időjárásjelentés. 13.05 Koch Aurél énekel zongorakísérettel. 13.55 Hírek. 14.50—15. (2-ig): Balasi Nyilas Pista cigányzenekara muzsikál. 14.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 15.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 Diákféltő. 17.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18. „Meghülés és edzés”. Okolicsányi-Kuthy Dezső dr. egyetemi magántanár előadása. 18.55 Fejes János szalon- és jazz-zenekarának műsora, Sebő Miklós énekszámaival. 19. Olasz nyelvoktatás. 19.50 A Fejes János szalon- és jazz-zenekar műsorának folytatása. 19.55 „Majális”. Kodolányi János elbeszélése. 20.25 Az Operaház előadásának ismertetése. 20.50 Az Operaház előadásának közvetítése. „Farsangi lakodalom”. 22.45 Hírek, időjárásjelentés. Bp. II. 20.40—21.10-ig: Urav Margit magyar nótákat zongorázik. Bp. II. 21.15 „A távolbalatás haladása 1934-ben”. Dr. peremartoni Nagy Lajos előadása. Bp. II. 22—22.45-ig: Közvetítés az Ostende-kávéházból: Charly Gaudriot szalon- és jazz-zenekarának műsora, Kalmár Pál énekszámaival. Bp. II. 22.50 Hírek. Bp. II. 23—24-ig: Közé Antal és cigányzenekara muzsikál. 25.55 Kültügyi negyedóra. Majd: Pertis Pali és cigányzenekara. 24.45 Hanglemezek.

Csütörtök, január 10.

Bucuresti. 15. Lemezek. 14. Előadások hírei, tőzsdé, hírek. 14.30 Könnyű lemezek. 18. Szalonzenekar. 19. Időjelzés, -járás, hírek. 20. Felolvasás. 20.50 Közvetítés az Operaházból.

Budapest. 7.45 Torna. Utána: Hanglemezek. 11. Hírek. 11.20 „Az arab államok”. (Felolvasás.) 11.45 „Külföldi költők”. (Kéts verseiből, felolvasás.) 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó, időjárásjelentés. 13.05 Akom Lajos vokál-együttese. 13.50 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.50—15.10-ig: Faragó György zongorázik. 15.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 „Elfelejtett magyar szavak”. Balassa József dr. előadása. 17.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18. Gazdatanfolyam. Bp. II. 18.05—19.30-ig: Az állástalan zenészek szimfonikus zenekara. 18.55 Lep Baker jazz. 19. Angol nyelvoktatás. 19.50 Hanglemezek. Bp. II. 19.40 „A Sámánok hitvilága”. Solymossy Sándor dr. egyetemi tanár előadása. 20.10 G. Kertész Ella és Góth Sándor előadójte. Részletek „A szerelmes fele-és” című színműből. Bp. II. 20.15—21.05 (8.05-ig): Toll Árpád és Janosi cigányzenekara muzsikál. 21. Földes Andor és Koromzay Dénes zongora-hegedű Beethoven-szonátaestje. Bp. II. 21.10—22-ig: „Budapesti tánczene”, előadja Heinemann Ede jazz-zenekara. Bp. II. 22.05 Hírek. 22.10 Hírek, időjárásjelentés. 22.25

A Bachmann-szalonkvintett. 22.40 „Havi szemle” francia nyelven. Ottlig György előadása. 24. Sáray Elemér és cigányzenekara. 1.5 Hírek.

Péntek, január 11.

Bucuresti. 15. Lemezek. 14. Előadások hírei, tőzsdé, hírek. 14.30 Könnyű lemezek. 18. Rádiózenekar. 19. Időjelzés, -járás, hírek. 19.15. Rádiózenekar. 20. Felolvasás. 20.20 Lemezek. 20.45 Felolvasás. 21. Hangversenyismertetés. 21.10 A filharmónikusok hangversenye. 25. Beszélőújság.

Budapest. 7.45 Torna. Utána hanglemezek. 11. Hírek. 11.20 Időszerű apróságok. (Felolvasás.) 11.45 Híjúsági közlemények. (Felolvasás.) 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó, időjárásjelentés. 13.05 Szalai Pepita Gyula cigányzenekara muzsikál. 13.50 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.50 Magyar Gábor gondolkázik, dr. Dubayné Gavora Jolán énekel zongorakísérettel. 15.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 Diákféltő. 17.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18. Háztartási tanácsok. 18.55 Budapesti Koncert Szalonzenekar. Bp. II. 19.20—20-ig: Farkas Sándor énekel zongorakísérettel. 19.50 Gyorsírótanfolyam. Bp. II. 20.10 „A sors fölemelkedik”. Révész Béla elbeszélése. 20.20 Sportközlemények. 20.55 „A régi katonavilág ünnepe muzsikája”. Vitéz Berkó István előadása. Bp. II. 20.45—21.50-ig: Gergely László és Kazacsay Tibor négykezes zongoradarabokat adnak elő. Bp. II. 21.40 Hírek. 21.45 „A Szépművés-cél és az Erdélyi Helikon”. Gróf Bánffy Miklós előadása. 22.20 Hanglemezek. Bp. II. 22—25-ig: Rigó Janosi és cigányzenekara muzsikál. 22.40 Hírek, időjárásjelentés. 23.40. Az Operaház tagjaiból alakult zenekar.

Szombat, január 12.

Bucuresti. 15. Lemezek 14. Színházi hírek, tőzsdé. 18. Katonazene. 19. Időjelzés, -járás, hírek. Utána: Hausse: Vasantásena, nyitány. Petrescu: Erdély, nemzeti egyveleg. 20. Felolvasás. 20.20 Lemezek. 20.45 Felolvasás. 21. Jazz. 22. Üzenetek. 22.15. Jazz. 25. Beszélőújság.

Budapest. 7.45 Torna. Utána Hanglemezek. 11. Hírek. 11.20 „Királyok útja”. (Felolvasás.) 11.45 „Mit nézzünk meg vasárnap?” (Felolvasás.) 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó, időjárásjelentés. 13.05. Hanglemezek. 13.50 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.50 Az Országos Postászenekar. 15.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 Ezer-mesterműhely. 17.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18. „Téli természetjárás”. Dobieczki Sándor dr. előadása. 18.55 Palotai Vilmos gondolkázik zongorakísérettel. Bp. II. A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája. 19.25 Jókai: „Erdély aranykora”. Schöpplin Aladár előadása (a „Száz könyv”-sorozatban.) 19.25 Karácsonyi Margit magyar nótákat énekel, Racz Béla és cigányzenekarának kíséretével. Bp. II. 11.40—20.15-ig: Hanglemezek. 20.20 „Mit üzen a rádió?” Bp. II. 20.20—20.50-ig: Tokos László költeményeiből szaval Kovách Ernő. 20.40 Vidám est. Rendezi Salamon Béla. Bp. II. 20.55—21.55-ig: Kertész Lajos énekel, zongorán kíséri K. Kain Kató. Bp. II. 21.40 „A hét eseményei”. (Hírek.) 22. Hírek, időjárásjelentés. Bp. II. 22—23-ig: Jan és Patrick Hoffmann műsora. Bp. II. 23.05 Hírek. 22.20 Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 23.40 Budav Dénes szalonzenekara, Sárossy Mihály énekszámaival. 24.50 Lakatos Tóni és Miss cigányzenekarának muzsikája.

Érdekes hírek a nagyvilágból

*

12 perc 59.3 másodperc a keresztrejtvény megtejtésének rekordja. (London). A Times című angol lap körkérdezt intézett olvasóhoz, akiknek arra a kérdésre kellett felelni, hogy mennyi időt szentelnek a lapban közölt keresztrejtvények megtejtésére. Az angol vasutak igazgatója Stamp, aki mellesleg az Angol Bank egyik vezetője is, válaszában kijelentette, hogy ő bármely Timesben közölt keresztrejtvényt 50 perc alatt megtejt. Chamberlain veri Stamp rekordját, mert levele szerint 41 perc elegendő, hogy a lap keresztrejtvényt megtejtse. Montague James, a detektívregények közzétett írója és az etoni egyetem professzora a következő szellemes választ küldte be a lap szerkesztőségének:

— Meggyujtom a gázt, beteszek a lábamba három nyers tojást és fülteszem főzni, amire a tojás kemény lesz, kész vagyok az Önök keresztrejtvényével.

A gyorsaság rekordját azonban mégsem a professor tartja. Killowen lord, a semmitől sem tagja kronométerrel a kezében mérte az időt, amíg egy keresztrejtvényt megoldott. Válasza szerint 12 perc 59 negyötöd másodperc átlagban fejt meg az egyes keresztrejtvényeket.

A Times szerint a keresztrejtvény valószínűleg szenvedélye lett az angol olvasóközönségnek. Alig van angol, aki ne lenne bolondja ennek a nem is egészen új szellemi tornának. A lap állítása szerint már kezdetleges formában Sokrates és Aristoteles is foglalkozott hasonló feladatok készítésével.

*

A világ legügyesebb színházi reklámja.

Egy külföldi nagy színházi lap beszéli el a világ legügyesebbnek mondott, de kétségtelenül legeredetibb színházi reklámját. Pompeji amfiteátrumában éppen előadást tartottak, amidőn a Vezuviusi kitörése a várost teljesen elpusztította Krisztus után 79-ben. Az ásatások befejezése után a feltárt amfiteátrumban a legközelebbi előadás 1862-ben volt. Antonio Lanzi igazgató, aki 1785 esztendei szünet után társulatával bevonult az amfiteátrumba, a következő reklámmal nyitotta meg évadját: „A pompeji városi színház a legközelebbi vasárnapon *Az ezred leánya* című operával ismét megnyitjuk, miután a Quintus Marcius úr igazgatása alatt álló társulat legutóbbi előadása óta a színház állandóan szünetelt. 1785 évvel ezelőtt az illusztris szerzőnek *Senecának: A trójai nők* című szomorújátékát adták kiváló előadásban, de a mi előadásunk sem fog emögött hátramaradni. Kérem tehát a magas nemességet és az igen tisztelt közönséget, hogy az elődóm iránt oly nagymértékben tanúsított kegyelt nem vonja meg tőlem sem, mert legjobb erőmmel azon leszek, hogy repertoáromat azon a színvonalon tartsam, amelyen *Quintus Marcius* volt szerencés tarthatni. Hideg italokról és meleg ételekről, úgyszintén kitűnő szórakoztató zenekarról ugyanolyan mértékben gondoskodtam, mint közvetlen elődóm”.

*

Hamupipőke háromszázéves jubileuma.

Hamupipőke történetét az egész világon ismerik. Európában és Ázsiában négyszáznál több mesét gyűjtöttek össze, amelyek a bálcipőjét elvesztő szegény leány és a királyfi históriájáról szólnak, különböző változatban. Nyomatásban a mese 1684-ben jelent meg először, úgyhogy Hamupipőke hivatalosan most, 1934-ben üli háromszázéves jubileumát. Az első meséskönyvnek a szerzője egy Giambattista Basile nevű olasz író Basile eredetileg katona volt, vitészségével különösen a törökök elleni harcokban tűnt ki. Később otthagyta a katonaságot, irodalommal kezdett foglalkozni és meséket is írt. Csakhamar nevet szerzett magának s mint kiváló író, később a napolyi udvarba is meghívták. Basile halála után nővére, aki ismeretnevű énekesnő volt, összegyűjtötte a meséket és könyv alakban kiadta. A könyvet, amelynek Pentamerone a címe. Benedetto Croce jelentette meg nemrég új kiadásban Olaszországban.

*

Csak jegyre adnak puskát Amerikában.

Az amerikai kormány azzal akar véget venni a fegyveres bankrablásoknak és utonállásnak, hogy október elsejétől kezdve csak hatósági jegyre lehet majd puskát vásárolni. Az új rendelet szerint szeptember végéig mindenkinél be kellett jelentenie, ha gépfegyver, revolver vagy bármiféle fegyver alkalmas fegyver volt a birtokában. Gépfegyvert csak kivételes engedély alapján kaphat azentúl a privát ember s ezután kétszáz dollár adót kell fizetni. Megszigorították a lefűrészelt csövű puskák vásárlását is. Az alvilág azért hatalmasodott el eddig olyan félelmetesen, mert bárki behemotett a boliba és megvehette a legújabb rendszerű géppuskát. A vevőnek azentúl le kell adni az ujjlenyomatát, be kell jeleznie nevét és lakását s meg kell mondani, mit akar csinálni a gépfegyverrel.

KERESZTREJTVÉNY

ROVATVEZETŐ: CSURÓS EMILIA.

1. (146.) SZÁMU KERESZTREJTVÉNY

Beküldte: Farkas Sándor.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77
78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88
89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99
100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110

Beküldendő sorok: Vízszintes 1., 33., 81. Függőleges: 5., 6., 7., 14., 19. és 38. Határidő: január 18.

Vízszintes sorok:

1 Hős katonák voltak. 12 Vonatkozó névmás. 13 Gyapjas állat. 14 IV. Béla alatt jöttek. 15 Két utolsó betű felcserélésével erdélyi főcelem volt. 18 Ázsiai uralkodó. 20 M-mel növény. 22 „C” helyett „Z”-vel János idegen nyelven fonetikusan. 24 Kötőjeve gyermekjáték. 25 Régi súlymérték. 26 Nyáron kellemes benne sétálni. 27 Kolleum. 28 l. s. 30 Kizak. 32 l. d. 33 Liliputi koztársaság. 35 Lopva. 37 Vissza személynév. 39 Csendőrsz. 40 Vissza ilyen az új osztrák parlament. 43 „V” beszúrással orosz folyó. 44 U. az. mint a 37. vízsz. 45 Gyapjas állat. 47 Egyiptomi szent madár + olasz folyó. 49 F-fel és ékekl. csavar. 50 Rutin. 52 Hétköznapi madár + ékekl. s. 54 -ella, női név. 55 t. d. 56 Női név. 57 Régi fegyverzetű harcos + n. 58 Vének. 59 R-rel rovar testrésze. 60 Két mássalhangzó pótlással hang: az óra ingája adja. 62 Halkan mond valamit. 64 Török cím. 66 B. beszúrással férfinev. 68 Ő egyedül. 69 Boeckel nevezhette így a katonát. 72 Van hátrahagyott. 73 Gyengén olvas csak... bízal. 74 Két férfinev köztársaság; az egyik európai főváros egyik része is. a másik pedig bibliai név is. 76 ...csoz. 77 Z-vel ázsiai nőiad nép. 78 Személynév + r. z. u. 79 Női név, e = o. 80 „N” beszúrással Ilona más nyelven 81 Becsületbeli ügy lovasgár elintézése. 84 Vissza sok gyerek ilyen. 86 Folyó. 88 Boszina őslakosa. 90 El, el, el. 91 Úk. 92 Operettherceg. 94 „Másét” betűi vegyesen. 95 Nincs meleg. 97 Vissza fűszer. 98 Ágyúöntő székely. 99 Lovaskatona.

Függőleges sorok:

1 Az ilyen mozdoró nem sokat ér. 2 Időhatározó. 3 Régi úrmérték. 4 Mutató szócska. 5 Két első betű rokon, a többi egy híres kuruc vezér neve és rangja. 6 Nemesi felkelő csapat. 7 Őt első betű nem közönséges nő + a lőcsai fehér a ny. 8 Vissza: kerget. 9 Nem használ: -öt. 10 Vissza: nincs benne semmi. 11 Tulhanosan beszél. 14 Régi tánc. 15 Jó tűzifa. 17 Kecskemét író polgármestere volt... Elek. 19 „Csajj fel öcsém katonának” — a hajdúvilágból. 21 Nem falu. 23 Női név. 24 Szarvas horju. 31 Női név. 34 Darab rövidítve. 38 Vissza edesség. 38 Nagy Lajos korabeli vitéz. 41 Ek nélkül német névelő + j. 42 E-vel nagy pénz. 44 Napfényről írott feljegyzés. 43 S-sel vízparti növény. 47 D-vel helyhatározó. 48 Fém. 49 Óval fűszer. 51 Vizesítés. 52 Ásvány. 53 Férfinev. 54 Kamatos. 61 Nemzet, barátunk. 63 Nagy banyó. 65 G. M. O. 65 Zavar, idegen szo. 70 Első három betű a „Vízöntő” je-

gyű hónap rövidítése + v + vizimadár. 71 U + népszerű állat. 74 Bip. 75 Vigasság. 80 Nem fiatal. 82 B-vel játékszer. 83 Ragfokozat. 85 Kartyalap. 87 Híradó eszköz. 89 Barkásvirágú fa. 92 B-vel játékszer. 93 Vissza orosz folyó. 95 Nem ingadozik, kitar. 96 Vissza kötőszó.

A 43. számú keresztrejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes 1 + függ. 45, 47. Ó, boldog Bethlehem, áldások városa, Vissz. 33. Herodes, 00 Solatió.

Függőleges: 10. Megszületett a Megváltó, 19. Napkelet, 21. Karácsony.

Megfejtették: Szentkirályi Teréz, Patyánszky Erzsébet, Cseh Magda, Rácz Mária, Lobenschusz József, Szép Károlyné, Szabó Illés, Koncz Lajos, Martonffy Zoltánné, Sturek Emil, Zonda Magda, B. Szántó Margit, Buzás Imre, László Lajos, D. Miklós Ibolya, D. Miklós Sándor, Imre Stefánia, Pál Dénes, Pál István, Breinich Ignác, Sambach Károly, Czinége Zsuzsa, Bieher Béla, Papp Mózes, Lobenschusz Mária, Kóray Gyuláné, P. Köllő Bonifác, Szabó Józsefné, Bartha Iluska, özv. Zákonyi Antalné, Bonedek Judit, Dombrády Ferenc, P. Darvas Venánc, Lázár Béla, Princzinger Antalné, Szabó Zoltánné, Veress Lajos, Csibý Sándorné, Verébi Kátó, Jámber Kalmán, Schüch Dezső, Hodács Ágoston, Gál Irán, Kürthy Erzsébet.

A sorsoláson Sambach Károly, Borosneumare (Nagyborosnyó) nyerte meg Sárközy Gerő: „A harázdák dala” című verseskötetét. Postára tettük.

A szerkesztő üzenetei

Basa Géza. Köszönöm a rejtvényt, sorra kerül. A verset átadtam szépirodalmi rovatvezetőnknek. Szentkirályi Teréz. Örömmel várom és soronkívül közlöm, csak aztán jó legyen ám!

CSAPÓ LAJOS FIA

székelykeresztény papiszabása
Satumare-Str. 5 cflan Cel Mare No. 7.
Készít: reverenda, habitus, cimada es minden ée papi ruhákat. Vidéki megrendésekre proba nélkül is teljesítjük. pontosan. Csuhá-fel szabás. Es-trendi munka.
Alapítva 1897-ben.

SPORT

Keresztmetszet a Balkán-Olimpiáról

Savulescu szövetségi kapitány lemondását követeli a román sajtó is

A Balkán Olimpia előtti hangulat a Curen-tul és a Sportul Zilnic Állandó uszítása nyomán nem a legkedvezőbb volt a kisebbségi játékosokra nézve.

Minden állam nagy előkészületeket tett a találkozóra, csupán Sävulescu, az új szövetségi kapitány nem izgatta magát. Őt nem érthette semmiféle meglepetés... A kiszemelt játékosok névsora már régen megvolt (természetesen a különleges szempontok szemmel tartása mellett) és Sävulescu csak arra szorított, hogy a többségi játékosok formáját, akikre csapatát építeni akarta, ellenőrizze. Az ellenőrzés abban állt, hogy sorra látogatta a városokat, de megfigyelései nem sokat változtattak eredeti elgondolásán.

Hatásos érvekkel is igyekeztek kérésüket alátámasztani. Biztosították Sävulescut, hogy a román fiúk épügy megállják a helyüket, mint a kisebbségié, akik „szív és lelkesedés nélkül játszanak a román színekért”.

Egyre jobban és jobban közeledett a Balkán Kupára való indulás ideje s még egy válogató tréninget sem tartottak. Ekkor vált érthetővé Sävulescu kapitány elgondolása, aki félt attól, hogy „védenecsi” formája a válogató mérkőzésen nem lesz kielégítő és másokat kell, hogy elvigen helyettük.

A válogatott keret nyilvánosságra hozatala az egész országban nagy meglepetést keltett és egyúttal megütközést is váltott ki. Kimaradtak a legjobb formában lévő játékosok, akiknek nem-hogy a keretben lett volna a helyük, de rájuk kellett volna, hogy építse Sävulescu az egész csapatot.

Kezdjük a kapuson. Burdant és Creteanul, a két fővárosi kapuvédet jelölte és figyelmen kívül hagyta Sepsit, aki az egész évadban válogatott formában játszott.

A háttérben feltétlenül helye lett volna Foglnak és Burgernek, a fedezetsorban pedig a Deheleanu, Kotormány és Moravetz hármának. Szókének és Cuedannak is ott lett volna a helye a keretben, a mutatott formák alapján. Robe, Dávid (fájt a lába) és Gain jóképességű játékosok, de nem valók a válogatottba, Vintilla elvitele (egyike a legügyetlenebb fedezetjátékosoknak), pedig egyenesen rejtély. Mondhatni az egész csapat gyenge teljesítménye 70 százalékban a szakértelem nélkül összeállított fedezetsor következménye.

A csatársor összetételében is sok volt a hiba. Nem vitték el Sepsit és Schwartzot, akik pedig a legügyesebb irányítók, ezzel szemben a beteg Niculescu utazott.

Mi rögtön megírtuk, hogy ügylészik, nem a játéktudás a fontos, mert Sävulescu utazni viszi „kedvenceit”, akik pedig csődöt fognak mondani. Jólátunk be is vált.

A görögök elleni első mérkőzésen 2:0-as vezetés után kiegyenlítették a görögök és örülni lehetett, hogy a vereséget elkerülték. Burdan, Chi-roi II., Robe, Dávid és P. Valcov használhatatlannak bizonyultak.

A bulgárok ellen mégis csak Burdant és P. Valcovot cserélték ki. Creteanu kapus kezét törte és Sävulescu most is bebizonyította hozzáértését. Kérte a futballszövetséget, hogy azonnal küldjék Athénbe — Zomboryt, aki pedig hónapok óta nincs tréningben. Buteanu ör kérésére utnak indították ugyan Sepsit is repülőgépen, de a repülőgép Mangaliában benzinhány miatt kénytelen volt leszállni. De hiába is ért volna Sepsit idejében Athénbe, mert Sävulescu kerekén kijelentette, hogy ő az „egyedüli válogató”, senkinek nincs beleszólása a válogatásba és a jugoszlávok ellen Zomboryt fog védeni. Sävulescu ugyan változtatott a csapaton, amely azonban így sem felelt meg.

Zombory a kapuban, a két szélsőfedezet gyenge játéka és Chiroi II. mint irányító center. Kell ezt bővebben magyarázni. Chiroi II., aki a NAC-ban, csak mint szükségcenter szerepelt, irányította, azaz nem irányította a román válogatottakat. Kapus, fedezetsor és irányító csatár nélkül pedig győzni nem lehet, ezt mindenki tudja. Sőt. Vizsgálatot követelnek, amely ki fogja deríteni, hogy kit terhel a felelősség a kudancért. A Sportul Zilnicet pedig, amely állandóan uszított, elérte a végzete. Megbukott. Bukását ugyan úgy állítja be, mintha megjelenésére már nem volna szükség.

CHIROI II. A RIPENSIÁBAN. Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Chiroi II. a NAC válogatott háttérje, pénteken délután érkezett meg Timisoarára (Temesvárra) az Athénből visszatérő válogatottal együtt. A Ripensia vezetősége azonnal tárgyalásokba fogott a játékosal, a ki-nek egyéves szerződése van a zöld-tehérékkel és sikerült is megegyezni, mert Chiroi II. már aláírta a új szerződését. A vándormadár tehát tovább száll... Az a kérdés, hogy mit szól ehhez a NAC vezetősége.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

GLUJ (KOLOZSVAR), (Parlagi-társulat):

Vasárnap délután 3 órakor: Az orvos. — Délután 6 órakor: A döntő éjszaka. — Este 9 órakor: A döntő éjszaka.

Hétfő este 9 órakor: Sara Osnath Halevy világhírű jemeni ének- és táncművész nő egyet- len vendégjátéka, egész estét betöltő ragyogó műsorral. Mérsékelt emelt helyekkel.

TIMISOARA (TEMESVÁR) Szendrei-társulat):

Vasárnap délután 3, 6 és este 9 órakor: Szeressen kedves!...

Hétfőn este 9 órakor: Szeressen kedves!...

SATMAR (SZATMÁR) (Szabadkay társulat):

Vasárnap délelőtt 11 és fél órakor: Nyitott ablak. — Délután 2 és fél órakor a csernovitzi zsidó társulat vendégjátéka: Die Schikerte, operett. — Délután 5 órakor: Sárga lilom. — Este 9 órakor a csernovitzi zsidó társulat vendégjátéka: Die Rebezen, operett.

TG. MURES (MAROSVÁSÁRHELY).

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Itt a szerellem. — Délután 3 órakor: Nápolyi kaland. — Délután 6 órakor: Cirkuszhercegnő. — Este 9 órakor: Tájtárjárás.

A világhírű Lindbergh-baby,

akit 1932-ben elraboltak és meggyilkoltak. Az állítólagos gyilkost elfogták és most folyik a püre a newyersi (USA) Flemingtonban.

Hauptman,

a Lindbergh-baby állítólagos gyilkosa

Flemingtonban (USA) január másodikán kezdődött az az óriási érdekességű bűnper, amelynek vádlottja Hauptman, a Lindbergh-baby állítólagos gyilkosa. Több mint 400 idegen városból és országból való bíró és ezernél több újságíró érkezett Flemingtonba, a tárgyalásra. A tanúk száma meghaladja a kétszázat.

Aprohírdetések

Aprohírdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb aprohírdetés Ára 30 lel, (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény), Cim a kiadóban 10 lel.

Különféle

Kaczian borpinos

horai litera kent 10-lelt kezdve kaphatók. Bogyó-zott delevár 16-lel, Oportó vörös 20-lel. Oradea, Str. Ciorgariu 14.

Oltárképeket,

kétoldalas lobo-okepeket, stációképeket, vászonra festve művészi kivitelben ezai it, templomokat új-jest es aranyoz, díszíté- István ak. festő Sria, Jud. Arad

Adás-vétel

Kifog stalan

állapotban lévő gyermek-keci keresek megvételre Cimoket Matua testau- raba kérek.

Korcsolya

B'osta 9-12 ócsón esado. Heredüs Oito c g, Oradea, Heredüs Hirlap írodával szemben

Veszta

adóbónokar, új ál-jamkőcsön elismer- vényes-t díprumui de inz srate) o asz- vörös kereszt sorsje- aveket. Ha mos M rstr. De avrancea v Ritóok Zei m nd e) 21

Alkalmazás

Olyan jólelkű

megbízható középkorú nő keresetk vidésre ki idő- eebb úrinő gondozása mel- lett szabaleányi teendőket végez. Mérsékelt fizetés. Cim Schwartz Hirlapiroda Vaiea lui Minaiy, Jud. Bi- hor.

Megbízható

lőzni tudó mindenest sür- gősen keresek. Oradea, Str. Bratianu 41. jobb o dal

Lakás

Külön

bejárati utcai butorozott ezaba kiadó. Oradea, Str. Nic. Zsiga 45

Háromszobás

lakás olcsón kiadó. Ora- dea, Str. Minai Sorbul (v. Széles u.) 11.

Kiadó

négyszobás lakás azonsira. Orad a But. Reg. Ferdin- and. 7/a

Oklatás

Zongora tanítást olcsón vállalok, gy. k rol- is lehet. Csapáng a avoló- kat is elfoglok Cim str. Take Ionescu (vot Kó- rban) 20

Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ára 95 lel.

Kapható

az ERDÉLYI LAPOK könyvostályánál.